

Inhoudstafel

1. Voorwoord van schep en van Sociale Zaken	2
2. Inleiding	2
3. Omgevingsanalyse	4
4. Missie en visie	14
5. Doelstellingen	16
Strategische doelstelling 1	16
De stad Genk functioneert en wordt erkend als regisseur van het lokale diversiteitsbeleid	
Strategische doelstelling 2	23
De stad Genk bevordert dialoog en ontmoeting in het kader van samenleven in diversiteit	
Strategische doelstelling 3	27
De stad Genk zet in op talentontwikkeling: het activeren en versterken van individuele vaardigheden om zo gelijke kansen te creëren	
Strategische doelstelling 4	31
De stad Genk werkt aan de horizontale organisatie en ondersteuning van het Genkse diversiteitsbeleid	
6. Bijlage: Juryverslag Thuis in de Stadprijs	33

1. Voorwoord van de schepen van Sociale Zaken

Beste lezer

Genk is een zeer diverse stad en dat is een rijkdom. De Genkse diversiteit wordt niet in vraag gesteld, ze wordt aanvaard als onomkeerbaar gegeven; ze vormt een troef voor en een uitgangspunt van het beleid. Toch mogen we niet blind zijn voor de uitdagingen waarvoor Genk staat, en dienen we de nodige aandacht te schenken aan het samenleven in onze stad.

Het voorliggende plan geeft aan waar we de komende jaren de klemtoon willen leggen. Het stadsbestuur kan als 'regisseur' veel betekenen, doch rekent ook op de verantwoordelijkheid van iedere burger, het engagement van iedere organisatie, instelling en vereniging uit het Genkse om samen de schouders onder het samen – leven te zetten.

Bij het lezen van dit plan zult u opmerken dat Genk de ambitie heeft om de komende jaren verder te evolueren in de richting van een inclusief beleid inzake diversiteit en gelijke kansen: een stapje verder en zeker een focus breder dan een 'minderheden- en integratiebeleid'. Samenleven in diversiteit is immers de verantwoordelijkheid van de hele samenleving. Voor discriminatie of ongelijke behandeling kan in onze samenleving dan ook geen ruimte worden gelaten. Het Meldpunt Discriminatie werkt hier aan.

Verder dan gelijke behandeling gaat het werken aan gelijke kansen. Gelijke kansen op ontplooiing en deelname aan de samenleving voor elke Genkenaar zien we als een 'evidentie'. Met het besef dat er nog werk aan de winkel is, willen we daadwerkelijk komen tot 'gelijke uitkomsten' voor iedereen.

Belangrijk hierbij is het hele onderwijsbeleid, waar we als stad sterker willen 'regisseren', samen met alle partners op het werkveld.

Taalvaardigheid Nederlands is een absolute voorwaarde om gelijke kansen, sociale samenhang en deelname aan de samenleving te realiseren.

Ons gelauwerd project 'de Genks' willen we ook verder zetten met de focus op een mooie samenleving waar al deze elementen aan bod komen.

De beleidsopties die in deze bladzijden neergeschreven staan, kwamen niet uit de lucht vallen, maar vormen het resultaat van heel wat debatten en gesprekken binnen het forum 'Samenleven in diversiteit', met stedelijke diensten, instellingen en organisaties. Ik wil dan ook graag deze gelegenheid aangrijpen om iedereen die dit mee heeft mogelijk gemaakt, te bedanken voor de inbreng.

Geert Swartenbroeckx
schepen van Sociale Zaken

2. Inleiding

Het voorliggende beleidsplan vormt, zoals hierboven gezegd, de neerslag van heel wat gesprekken en debatten en kadert binnen het Genkse Lokaal Sociaal Beleid 2008 – 2013. Daarnaast bouwt het plan ook verder op de strategische keuze die bij de opmaak van het vorige plan gemaakt werd, namelijk de verschuiving van een minderhedenbeleidsplan naar een diversiteitsbeleidsplan. Het is de ambitie om de komende 3 jaar nog verder te gaan in het uitbouwen van een breed, inclusief lokaal diversiteitsbeleid. Vandaar ook dat er in voorliggend plan bijzondere aandacht werd besteed aan de dwarsverbanden tussen verschillende beleidsdomeinen op het vlak van diversiteit. Belangrijk hierbij is dat in de komende beleidsperiode uitdrukkelijk aandacht wordt besteed aan de tewerkstelling van kansengroepen, zowel binnen de eigen organisatie als daarbuiten.

De werking rond etnisch-culturele diversiteit zal blijvend –en dit is vanzelfsprekend voor een stad als Genk- als kernopdracht genomen worden, maar dit meer vanuit de insteek 'samenleven in diversiteit als verantwoordelijkheid van de hele samenleving'. Daarbij wordt sterk ingezet op dialoog en ontmoeting, maar ook het benoemen en bespreekbaar maken van specifieke samenlevingsproblemen wordt niet uit de weg gegaan. Uit de omgevingsanalyse blijkt dat er zich in Genk problemen van sociale overlast voordoen en dat processen van segregatie, radicalisering en discriminatie in opgang zijn. Voorliggend beleidsplan heeft de ambitie om op deze processen in te breken, onder andere door op zoek te gaan naar nieuwe bondgenoten, sleutelfiguren binnen de gemeenschappen, maar ook door de verdere professionalisering van het Meldpunt Discriminatie.

Daar waar in het vorige beleidsplan reeds sterk werd ingezet op het werken aan gelijke kansen voor elke Genkenaar, wordt hier nog sterker dan voorheen op gefocust. Genk wil voluit gaan voor talentontwikkeling: het activeren en versterken van individuele vaardigheden om zo gelijke kansen te creëren. Taalvaardigheid en talentontwikkeling van de allerjongste Genkenaren, maar ook van nieuwe Genkenaren staan centraal.

Het Genkse diversiteitsbeleidsplan 2012 – 2014 berust op een aantal fundamentele uitgangspunten, weergegeven in de missie en visie, gestaafd door de omgevingsanalyse. Het bestaat verder uit 4 beleidskeuzes, weergegeven in 4 strategische doelstellingen:

- Het Genkse stadsbestuur als regisseur van lokaal diversiteitsbeleid;
- Het bevorderen van dialoog en ontmoeting in het kader van samenleven in diversiteit;
- Talentontwikkeling: inzetten op het activeren en versterken van individuele vaardigheden om zo gelijke kansen te creëren;
- Horizontale organisatie en ondersteuning van het diversiteitsbeleid.

Elk van deze strategische doelstellingen werden uitgewerkt op operationeel en resultaatsniveau.

3. Omgevingsanalyse

Omgevingsanalyse stedelijke meerjarenplan 2008-2013 en Lokaal Sociaal Beleid als kader

In het kader van de opmaak van het stedelijk meerjarenplan 2008-2013 en het Lokaal Sociaal Beleid (LSB) 2008-2013 werd een uitvoerige omgevingsanalyse opgemaakt. Deze beleidsplannen en analyses vormen het kader waarbinnen het diversiteitsbeleidsplan gesitueerd wordt. Aanvullend presenteren we hier nog enkele voor het diversiteitsbeleid relevante gegevens van kwantitatieve en kwalitatieve aard. Bepaalde gegevens komen niet voor in de hoger genoemde omgevingsanalyses, andere wel, maar worden hier nader besproken omwille van specifieke relevantie.

a. De cijfers

i. Demografie

Etniciteit van Genkenaren. Genk is een stad met een zeer diverse bevolking: die vaststelling kan zelfs zonder cijfergegevens eenvoudig gedaan worden. De etnische samenstelling van de bevolking valt moeilijk exact in te schatten, omdat er geen officiële statistieken zijn. Toch voelen vele beleidsmakers en andere actoren op lokaal en bovenlokaal vlak vaak de nood om de etnisch-culturele samenstelling van de bevolking in kaart te brengen. Daarom nemen we om de paar jaar een steekproef om het etniciteitspercentage in Genk te bepalen, d.w.z. het aantal inwoners dat de Belgische nationaliteit bezit, maar van oorsprong buitenlands is. Daarvoor baseren we ons op de naam en de geboorteplaats, rekening houdend met volgende gegevens:

- a) personen met een allochtone familienaam worden als etnisch allochtoon beschouwd;
- b) personen met een autochtone familienaam, waarvan de moeder een buitenlandse geboorteplaats heeft en waarvan allochtone kenmerken in de voornamen zijn terug te vinden, worden als etnisch allochtoon beschouwd.

Uit de screening van 1/01/2010 blijkt dat 52% van de Genkenaren op dat moment van Belgische origine was. Bij de Genkenaren van niet-Belgische origine vormen de Turkse en de Italiaanse Genkenaren de grootste groepen (resp. 15,7% en 14,6%). Andere grote groepen zijn Genkenaren van Oost-Europese origine (met Polen erbij) (5,4%) en van Marokkaanse origine (5,3%).

Als we dit vergelijken met voorgaande cijfers van eind 2004 zien we hier niet zo veel beweging in. 53,6% van de Genkenaren waren op dat moment van Belgische origine; 16,1% waren van Italiaanse origine; 16% van Turkse origine en 4,1% van Marokkaanse origine.

Terwijl er zich tussen 2000 en 2004 een daling heeft voorgedaan van de Italiaanse Genkenaren en een stijging van de Turkse en Marokkaanse Genkenaren, is er tussen 2004 en 2010 nauwelijks nog een verandering in deze verhoudingen te bespeuren. Vast staat wel dat de tendens tot 'diversifiëring' van de bevolking zich verder zet, zoals ook onderstaande gegevens bevestigen.

Genkse geboortes De gemeentelijke kindrapporten van Kind en Gezin leveren heel wat interessante informatie op over de diversiteit van de allerjongste generaties Genkenaren. Het meest uitgesproken cijfer zien we voor het aantal geboortes in kansarme gezinnen: dit heeft na een jarenlange stijging een voorlopige top bereikt van 19,4 %. Bijna 54 % van alle geboortes over de 3 laatste geboortejaren beantwoorden aan de 3 voornaamste kansarmoede-indicatoren: inkomen, arbeid en opleiding.

In 2009 had bijna 1 op 4 van de moeders maximaal een diploma lager secundair onderwijs. Ruim 42 % van hen had bij de geboorte een andere nationaliteit. Dit mondde ook uit in 45 % van de gezinnen waarin de thuistaal niet het Nederlands is

Genkse geboortes van Turkse en Marokkaanse origine. Het screenen van de Genkse geboortecijfers op familienaam levert de volgende conclusies op. Wat betreft het aandeel geboorten van Genkse kinderen van Turkse of Marokkaanse afkomst, zet de stijgende trend die in de vorige

omgevingsanalyse reeds werd vastgesteld, zich verder (46,5 % in 2005-2007). In 2009 steeg het aandeel van Genkse geboortes van Turkse en Marokkaanse origine naar 51 % en in 2010 zette deze tendens zich verder tot 51,5%.

Deze cijfers vormen andermaal een betekenisvolle indicatie voor wie de demografische evolutie voor Genk in de toekomst wil inschatten. Ze doen vermoeden dat de etnische verhoudingen in Genk de komende jaren gevoelig zullen wijzigen, zoals ook al aangegeven in het vorige diversiteitsbeleidsplan.

Huwelijksmigratie binnen de Turkse en Marokkaanse gemeenschappen

Door een screening op familienaam te organiseren van alle huwelijken met minimaal één Genkse partner van Turkse of Marokkaanse etniciteit, voltrokken in België dan wel in het buitenland, is het mogelijk het fenomeen van de 'huwelijksmigratie' cijfermatig in kaart te brengen. Enkele vaststellingen:

- De veronderstelling dat Turkse en Marokkaanse Genkenaren bij voorkeur met een partner van de eigen etnische afkomst trouwen, blijkt nog steeds op te gaan. Wel zien we hier een verschil tussen de Turkse en de Marokkaanse gemeenschap: in de periode 2008-2010 was gemiddeld maar 5,3% van de huwelijken van Turkse Genkenaren met een partner van een andere origine dan de Turkse, tegenover 9,6% bij de huwelijken met een Marokkaanse Genkenaar. Dit is een daling ten opzichte van de vorige periode toen nog 8,5% van de Turkse Genkenaren en 16% van de Marokkaanse Genkenaren huwden met een partner van een andere etnische afkomst.
- Een andere belangrijke conclusie op het vlak van huwelijksmigratie is de vaststelling dat er zich een stagnatie van de cijfers heeft voorgedaan. Waar er in de vorige omgevingsanalyse nog sprake was van een dalende trend (van 75% naar 55%), lijkt het er nu op dat het cijfer blijft hangen tussen de 50 en 60%, waarbij zich in 2010 zelfs weer een lichte stijging heeft voorgedaan wat betreft huwelijksmigratie uit Turkije, en een opvallende stijging van 13% voor Marokkaanse Genkenaren die een partner in Marokko halen. Schematisch:

Huwelijken tussen één Genkse partner en één partner uit Marokko resp. Turkije	Marokkaanse huwelijken	Turkse huwelijken
2008	61%	52%
2009	55,4%	45%
2010	68,4%	46,8%
Gemiddelde periode 2008 - 2010	61,6%	47,9%

Vergrijzing. Het Genkse seniorenbeleidsplan van stad en OCMW stelt het onomwonden vast: hoewel Genk een relatief jonge stad is, zet ook hier de 'vergrijzing' van de bevolking zich door. In 2010 maakten 60-plussers 21% van de bevolking uit. Volgens recente prognoses zal hun aandeel stijgen tot 31% in 2020. Verder had in 2010 28% van de Genkse 60-plussers een niet-Belgische nationaliteit, daar waar dit in 2007 nog maar 19,5% bedroeg. Gegevens over etniciteit van Genkse senioren zijn niet ter beschikking, maar alle signalen uit de hulp –en dienstverlening en uit het middenveld wijzen in dezelfde richting: ook de Italiaanse, Turkse, Marokkaanse en andere etnische gemeenschappen binnen Genk krijgen meer en meer te maken met vergrijzing. Op dit moment worden de eerste generaties Italiaanse, Turkse en Marokkaanse,... Genkenaren stilaan ouder. Dat brengt een aantal specifieke uitdagingen met zich mee, niet enkel voor de senioren in kwestie, maar ook voor hun familie en omgeving en niet in het minst voor de zorg- en dienstverlening. Families van Turkse en Marokkaanse origine zien zich steeds meer geconfronteerd met de vraag hoe om te gaan met de traditionele 'zorgplicht' in een maatschappelijke context waar dit minder en minder evident wordt. Zorg- en dienstverleners staan voor de uitdaging om te gaan met de groeiende diversiteit in hun cliëntenbestand.

Naast het luik zorg- en dienstverlening blijft het een uitdaging om methodieken te ontwikkelen die de inspraak en participatie van deze groepen aan het maatschappelijk leven verhogen.

Asielzoekers. De dalende trend in het aantal asielzoekers die in de vorige omgevingsanalyse werd vastgesteld, zet zich verder. Waar er op 31/12/2007 nog 108 personen in het Genkse wachtregister stonden, is dit aantal op hetzelfde moment in 2010 gedaald tot 65 personen. Het totaal aantal asielzoekers voor de periode 2008-2010 bedraagt 239 personen, waarvan 23% vrouwen en 77% mannen. Dit betekent een verdere 'vermannelijking' van de instroom van asielzoekers in Genk ten opzichte van 2007, toen het aandeel mannen beperkt was tot 65,7%. De grootste groepen zijn afkomstig uit de Russische Federatie (52 personen, overwegend mannen), Turkije (41 personen, overwegend mannen), Servië-Montenegro (34 personen, evenwichtige man-vrouwverhouding) en Afghanistan (22 personen, uitsluitend mannen).

Een mogelijke verklaring voor deze sterke daling sedert 2007 ligt in het gegeven dat de asielwetgeving in 2007 grondig werd gewijzigd, waardoor het onderscheid tussen de ontvankelijkheidsfase en de gegrondheidsfase werd opgeheven, de termijn van de asielprocedure werd beperkt tot één jaar en er enkel nog materiële opvang wordt gegeven gedurende de volledige asielprocedure. Deze wijziging in de wetgeving heeft ook gevolgen gehad voor het OCMW. Waar de bezettingsgraad van het LOI in 2007 nog 83% bedroeg, steeg deze in 2008 tot 98%. In 2010 was het LOI voor 99% bezet (21 opvangplaatsen in 2010, capaciteit wordt verhoogd naar 27 plaatsen vanaf 1/2/2011). De steundossiers van asielzoekers zijn als gevolg van de gewijzigde wetgeving uitdovend.

Daarnaast geeft het OCMW aan dat er een opmerkelijke toename is van het statuut 'ontvankelijke medische regularisatie', vaak na een negatieve eindbeslissing in de asielprocedure. Dit statuut geeft dan weer wel recht op financiële steun.

Woonwageneigenaren. Op het stedelijke woonwagenterrein Horensberg woonden op 31/12/2010 109 bewoners. Dit is een daling van 23 personen ten opzichte van 2007, die onder andere te verklaren valt door onderstaande factoren:

- geen nieuwe geboortes;
- sterftes;
- bewoners die verhuizen naar beschikbare standplaatsen in andere gemeenten;
- bewoners die naar sociale of private woningen verhuizen.

De vraag om op het woonwagenterrein te komen wonen blijft groter dan het aanbod, en ook het totaal aantal Genkenaren dat zich woonwageneigenaar noemt, ligt hoger dan het effectieve aantal bewoners van het woonwagenterrein.

ii. Werken

Werkloosheidsgegevens voor Genk. Aanvullend op de omgevingsanalyse van het LSB, geven we hier enkele bijkomende gegevens (31.12.2010) weer met bijzondere relevantie voor het Genkse diversiteitsbeleid:

- **Algemeen:** Genk telde eind 2010 3.196 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ). Dit cijfer ligt bijna één vijfde lager dan december 2009, na een enorme stijging tot en met juli 2009 onder invloed van de economische crisis. De werkloosheid in Genk blijft in vergelijking met de rest van Limburg hoog: de Genkse werkloosheidsgraad (NWWZ / beroepsbevolking) is ruim anderhalve keer zo hoog als die van Limburg (11,55 vs 7,42%).
- Het is eerder bemoedigend om vast te stellen dat er in 2010 een sterke daling van de mannelijke (met 24,3%) én de vrouwelijke (13,5%) werkloosheid heeft plaatsgevonden. Dit heeft duidelijk met conjunctuurgevoeligheid te maken. Ook de jeugdwerkloosheid daalde met meer dan één kwart.

- Dat er een ernstig structureel probleem blijft, blijkt uit onderstaande gegevens:
 - o De werkloosheidsgraad van mannen bedroeg eind 2010 10,41%, die van vrouwen 13,0 % (Limburg: 6,6 % en 8,4%);
 - o 44% van de Genkse vrouwen tussen 15 en 64 jaar (de beroepsactieve leeftijd) werkt niet en is evenmin werkzoekend. Dit cijfer duidt op de lage activiteitsgraad van Genkse vrouwen;
 - o Bijna 1 op 4 (25%) van de NWWZ in Genk is jonger dan 25 jaar; voor Limburg bedraagt dit cijfer 21%.
- **Nationaliteit en etniciteit.**
Cijfers over etniciteit kunnen moeilijk gegeven worden. VDAB maakt op basis van de huidige en vorige nationaliteit van de betrokkenen een indeling in werkzoekenden van etnische Europeanen en etnische niet-Europeanen (merendeel mensen van Turkse en Noord-Afrikaanse origine). Uit die telling blijkt dat in 2010 39% van de Genkse NWWZ van Turkse of Noord-Afrikaanse origine is. De werkloosheid van de allochtonen daalde in 2010 sterker dan die van autochtonen 23,9 % vs. 16,1 %.
- **Opleidingsniveau.** Eind 2010 was 58% van de Genkse werkzoekenden laaggeschoold, een cijfer dat hoger ligt dan het Limburgse. De werkloosheid bij laaggeschoolden in Genk daalde in 2010 meer dan die van de midden-en hooggeschoolden (20,8 % t.o.v. 17,7% resp. 15,2 %).

Het stadsbestuur als werkgever.

Etnisch-culturele diversiteit binnen het stedelijk personeelsbestand. Op 1/04/2009 werd er een screening op achternaam gedaan van het stadspersoneel.

Het 'overwicht' van personeelsleden van Belgische origine blijkt duidelijk: 78% van de personeelsleden. Het stadsbestuur van Genk scoort hier, met een interculturele score van 22 %, goed in vergelijking met andere centrumsteden en heel wat organisaties uit de privé-sector.

Doch, als we deze cijfers nader bekijken kunnen we hier toch nog heel wat kanttekeningen bij plaatsen.

- Binnen die groep van 22% valt de grote groep personeelsleden van Italiaanse afkomst op: 10% van het totaal. Wat ook opvalt, is het zeer kleine aantal personeelsleden van Turkse en Marokkaanse origine werkzaam voor de stad: resp. 3% en 2% van het personeelsbestand. Als we dit in verhouding stellen tot hun aandeel in de bevolking van Genk (volgens de laatste schattingen uit 2010 resp. 15,7% en 5,3%), dan valt vooral op dat de aanwezigheid van de grote Turkse gemeenschap in Genk zich hoegenaamd niet weerspiegelt in het personeelsbestand.
- Bij de leidinggevenden is het overwicht van de personen met Belgische roots quasi totaal, nl. 95%. De enkele andere leidinggevenden zijn van Griekse, Italiaanse en Poolse oorsprong. De leidinggevenden van een andere afkomst bevinden zich veeleer op de lagere niveaus.
- De interculturele score van het stadsbestuur krijgt belangrijke kanttekeningen mee indien we de screening uitsplitsen naar niveau. Zo zijn er nog quasi geen personen van een andere etnische afkomst 'doorgedrongen' tot het A-niveau in deze organisatie: slechts één werknemer van Poolse origine, de rest van de 69 personen hebben Belgische roots. Op B-niveau is 15,5% van een andere etnische afkomst (waarvan de helft met Italiaanse roots). Het merendeel van personen met een andere etnische afkomst bevindt zich op het E-niveau.

Genderverhoudingen binnen het stedelijk personeelsbestand. Op 01/04/2009 werd ook het stadspersoneelsbestand gescreend op man-vrouwverhoudingen. Zowel de algemene verdeling als de verdeling over de niveaus werd bekeken. Enkele vaststellingen:

- Op 01/04/2009 werkten er bij het stadsbestuur 58% mannen t.o.v. 42% vrouwen.
- De verdeling per personeelsformatie levert een minder evenwichtig beeld op: mannen hebben bijna het absolute overwicht bij de stedelijke Brandweer (4 vrouwen op 127 mannen, zij werken

bij de poetsploeg of de administratie van de brandweer). Ook bij de Technische Diensten zijn de mannen met 79,4% ruim in de meerderheid. Vrouwen zijn dan weer bij de administratie duidelijk in de meerderheid (met zware overwichten in de sociale sector: 76,4%; de culturele sector: 67% en personeelszaken: 90%).

- De verdeling over de niveaus A, B, C, D en E levert een verrassend evenwichtig beeld op: behalve voor het D-niveau (mannelijk overwicht) kan gesteld worden dat het aantal mannen en vrouwen nagenoeg in evenwicht is (procent van de vrouwen per niveau: A: 43%, B: 51%, C: 45%, D: 33,5% en E: 47,5%). Vergelijken we deze cijfers met de m/v screening van 2006 dan zien we dat deze quasi hetzelfde zijn. Er is procentueel gezien een lichte stijging van de vrouwen op C en D niveau en een heel lichte daling van de vrouwen op E niveau.

Wat betreft het schepencollege en managementteam was de situatie op 31/12/2010 als volgt:

- schepencollege: 6 mannen, 3 vrouwen;
- managementteam: 7 mannen, 4 vrouwen.

iii. Taal en onderwijs

Taalvaardigheid Nederlands van Genkenaren.

De intakegespreken van het Huis van Nederlands (antenne) Genk 2010 leveren ook erg interessante cijfers op. In totaal waren er zo'n 770 tal intakegesprekken.

- De grootste groep van hen waren van Turkse origine (35%). Bij hen waren er 55 % nieuwkomers (< 5 jaar in België); 55 % waren mannelijk en 70 % van hen werd doorverwezen naar een Centrum voor Volwassenenonderwijs. Dit betekent dat 30 % van hen naar Basiseducatie werden doorverwezen (voor een NT2-traject van meer dan 120 u). De man/vrouw verhouding ligt op dat vlak gelijk.
- De tweede grootste groep was van Marokkaanse origine (18%). Onder hen waren 70 % nieuwkomers. Ruim 53% waren mannen en van hen werd telkens de helft doorverwezen naar CVO en CBE. Bij de vrouwen werd ongeveer 60 % naar CBE verwezen.
- Er zijn andere interessante groepen. De Poolse nieuwkomers (8 %, 95 % nieuwkomer), waarvan 2/3 mannelijk zijn en 90 % naar het CVO verwezen worden. Die cijfers zijn vergelijkbaar met die van de Russische nieuwkomers (4%). Een andere belangrijke groep zijn de nieuwkomers uit Subsahara Afrika (6%): het merendeel van hen zijn mannelijke nieuwkomers (60%) en ongeveer de helft van hen wordt doorverwezen naar zowel CVO als CBE.
- Globaal kan het volgende gesteld worden voor de betekenisvolle kleinere groepen: uit Zuid Oost Azië (Thailand, Filippijnen) komen vooral vrouwelijke huwelijksmigranten (3%) die vooral naar CVO worden doorverwezen; uit voormalige SU-landen (4%) en Balkan (9%) komen eerder mannelijke nieuwkomers die voornamelijk naar het CVO worden doorverwezen. Op die regel zijn vooral de mannelijke Kosovaren en de Armeense nieuwkomers uitzonderingen, vermits zij hoofdzakelijk naar CBE worden doorverwezen.

Onderwijs. De Genkse onderwijssituatie werd in de vorige omgevingsanalyses reeds uitgebreid beschreven. Hier volgt een bespreking van een aantal actuele kencijfers, die een genuanceerd beeld tonen van de onderwijssituatie van Genkenaren en enkele blijvende knelpunten blootleggen.

- **Kleuterparticipatie en leerplichtcontrole.** Inzake kleuterparticipatie werd in 2007 reeds vastgesteld dat 98,7 % van de Genkse 3-jarigen ingeschreven was in een kleuterschool. Dit hoge cijfer is sindsdien niet gewijzigd.
- Bij een regelmatige rondvraag in het LOP (werkgroep kleuterparticipatie) blijven er wel aanwijzingen dat er bij de jongste leeftijdsgroepen en bij kansarme gezinnen een probleem is inzake de regelmatige aanwezigheid van kleuters.

De startpositie

- Verder kunnen we niet anders, ondanks het hoge cijfer inzake participatie, dan blijven benadrukken dat vele Genkse **kleuters** van niet-Belgische origine hun onderwijsloopbaan starten in een ongunstige positie, en dat de verschillen tussen kansarme en kansrijke kinderen al vergroten tijdens het kleuteronderwijs.

Een belangrijke verklarende factor is hier zeker de sociaal-economische status van de gezinnen (cfr. de gegevens uit de gemeentelijke kindrapporten hierboven), maar anderzijds zijn er tevens aanwijzingen binnen het huidige interuniversitaire onderzoek naar segregatie in het basisonderwijs dat de concentratiegraad van kinderen uit kansarme gezinnen, de anderstaligheid en de verwachtingspatronen van leerkrachten een rol spelen in dit complexe proces van achterstandsverwerving en achterstelling

We stellen uiteindelijk vast dat 1,5 % van de Genkse kleuters 'herkleuteren'; dat is geen bijzonder hoog aantal, maar 81 van hen zijn wel indicatorleerlingen.

- **Basisonderwijs:** input en output

Inzake de leerlingindicatoren blijft Genk als centrumstad zeer hoge cijfers vertonen en op die wijze steeds in de buurt van Antwerpen. Bij ruim 39% van de leerlingen is de moeder laaggeschoold; in 27 % van de gezinnen is de thuistaal volledig niet-Nederlands en er is een zeer ernstige samenhang tussen indicatorleerlingen (60%) en GOK-leerlingen (50%). Genk kent ook het hoogste aantal leerlingen (van alle centrumsteden) met een verhoogde schooltoelage : 42 %

Volgens de cijfers van het departement Onderwijs blijven de **onderwijsachterstanden** in het basisonderwijs (5^e leerjaar) vrij stabiel (21,5 %). Deze onderwijsachterstanden blijven dubbel zo hoog bij kinderen waarvan de moeder een laag opleidingsniveau heeft of waar thuis (hoofdzakelijk) een andere thuistaal wordt gesproken

De onderwijsachterstanden aan het eind van het lager onderwijs bij leerlingen van een andere etnische afkomst zijn dus nog steeds stabiel en dus complex en hardnekkig te noemen. Hoewel de sociaal-economische score en het opleidingsniveau van ouders belangrijke factoren zijn, spelen etnische factoren ook een belangrijke rol.

- **Secundair onderwijs.**

- o Uit de Stadsmonitor (2008) blijkt dat de **onderwijsachterstanden** in de eerste en tweede graad van het secundair onderwijs na een periode van daling, sterk toenamen in het ASO en het TSO (+ 4 %) en lichtjes in BSO (+ 1%) sterk toenemen. Deze vertraging blijkt daarenboven ook dubbel zo groot te zijn bij de leerlingen met indicator thuistaal niet-Nederlands en lager opleidingsniveau moeder.
- o **Ongekwalficeerde uitstroom.** Alhoewel er geen recente gegevens meer verzameld werden, blijft de ongekwalificeerde uitstroom van Genkse jongeren erg hoog, inz. bij Genkse jongens van Turkse en Marokkaanse origine in TSO en BSO
- o Het ernstige **schoolverzuim** in het secundair onderwijs blijft beperkt ten opzichte van andere centrumsteden. De LOP-omgevingsanalyse secundair onderwijs Genk toont aan dat het dit verzuim vooral geconcentreerd blijft in BSO en DBSO. Anderzijds is het verzuim tussen 15 en 30 halve dagen per jaar wel structureel geworden.

- De **instroom in het hoger onderwijs** van Genkse jongeren van Italiaanse, Marokkaanse en Turkse origine blijft lichtjes in stijgende lijn. De doorstroom en het succesvol afstuderen blijven

vooral nog niet evenredig mee stijgen. Ook daar zijn er specifieke processen (studiemotivatie, abstract taalgebruik, zelfsturing,..) die de grote uitval verklaren

- Het cijfer ***school enrolment rate***, dat aangeeft hoe groot de impact van Genk als centrumstad is, vertoont na een kleine opleving, nu een stagnatie. De instroom van leerlingen ligt nu één derde hoger dan het totaal aantal Genkse jongeren van de geboortecohortes 12-18 jaar. De instroom overtreft dus lichtjes de uitstroom maar veel minder dan in alle andere Vlaamse centrumsteden, met uitzondering andermaal van Antwerpen. De structurele processen die daaraan ten grond slag lagen werden eerder reeds vernoemd.

iv. Opvoedingsondersteuning

Het cliënteel van de Genkse Opvoedingswinkel neemt nog elk jaar toe. Binnen het groepsaanbod (2593 deelnemers) is 53 % van een andere etnische afkomst, daar waar bij het individueel aanbod (bereik van 1051 gezinnen) 39% van de deelnemers van een andere etnische origine is, een cijfer dat overigens in stijgende lijn zit. Het aandeel ouders van niet-Belgische origine in de programma's voor multiprobleemgezinnen blijkt stelselmatig toe te nemen, terwijl hun aanwezigheid in de gedwongen hulpverlening ook significant hoog blijft.

v. Kinderopvang

In de kinderopvang is de participatie van kinderen van allochtrone origine de laatste jaren spectaculair toegenomen.

Bij de dienst Onthaalgezinnen (voor-en buitenschools) geeft men aan dat 39 % van de opgevangen kinderen in Genkse onthaalgezinnen van allochtone origine zijn. Bij de initiatieven voor voorschoolse lopen de cijfers op van 23 % (AD Wombat) tot 40 % (Goed gemutst), 43 % (Pardijntje) en 46 % Winnie-tooh. In totaal gaat het over ruim 650 kinderen, waarvan 232 van allochtone origine zijn of 36 %.

Voor de buitenschoolse opvang werden de cijfers tot dusver nog niet eenduidig geregistreerd.

vi. Discriminatie

In 2009 registreerde het Meldpunt 29 meldingen waarvan er 12 discriminatie op grond van racisme betroffen. Handicap / ziekte nam de tweede plaats in met 6 meldingen. Dezelfde tendens zien we terugkeren in 2010, toen er in totaal 46 meldingen werden geregistreerd, waarvan 10 op basis van racisme en 7 op basis van handicap/ ziekte. Dergelijke aantallen laten nog niet toe om vergaande conclusies te trekken m.b.t de aard en de ernst van bepaalde probleemstellingen, maar toch kunnen ze beschouwd worden als tekenen aan de wand van het toenemende wij-zij denken, waarbij "de ander" gepercipieerd wordt als zijnde van andere etnische origine (zie ook verder).

vii. Politieke participatie

Politieke participatie van vrouwen en Genkenaren van niet-Belgische origine. Gezien er sinds de vorige omgevingsanalyse geen verkiezingen hebben plaatsgevonden, is er op dit vlak weinig veranderd. Er zijn nu 15 vrouwelijke gemeenteraadsleden ipv 16, maar de magische kaap van 33% is nog steeds overschreden. Van de 39 raadsleden zijn er momenteel nog 9 van andere etnische origine, waarvan 2 vrouwen.

Participatie van Genkenaren van een andere etnische afkomst aan traditionele inspraakkanalen. Wat de stedelijke adviesraden betreft, is en blijft de vaststelling dat de etnisch-

culturele 'diversifiëring' niet van een leien dakje loopt. Ondanks het feit dat er vaak heel wat inspanningen gedaan worden, blijft de deelname van Genkenaren van andere origine aan reguliere adviesraden structureel laag.

b. De realiteit achter de cijfers

Bovenstaande cijfermatige analyse geeft een genuanceerd beeld van de Genkse realiteit op het vlak van diversiteit anno 2011. Toch willen we deze cijfergegevens graag aanvullen met een kwalitatieve analyse, die kijkt naar de processen en evoluties die schuilgaan achter deze cijfergegevens. Onderstaande analyse is gebaseerd op een interpretatie van de cijfers en op vaststellingen die gedaan werden door stedelijke diensten die betrokken zijn bij het Genkse diversiteitsbeleid. Daarnaast hebben we er belang aan gehecht om ook te peilen naar de ervaringen van het bredere Genkse werkveld op het vlak van (samenleven in) diversiteit. We organiseerden een gespreksavond en schotelden een 30-tal deskundigen/experten een aantal stellingen voor rond kansarmoede, huwelijksmigratie, taal, inburgering, onderwijs, migratie, diversiteit. Het werd een boeiende avond waarbij nogmaals duidelijk werd dat diversiteit een zeer complex gegeven is, waarbij verschillende deelaspecten intens met elkaar verweven lijken te zijn. In onderstaande analyse is een poging ondernomen om een correct beeld weer te geven van de processen en evoluties op het vlak van diversiteit, die momenteel werkzaam zijn in de Genkse samenleving.

Kansarmoede. Zoals hierboven werd aangegeven, wordt bijna 20% van de Genkse kinderen geboren in een kansarm gezin; de kansarmoede in Genk neemt toe en deze kansarmoede wordt in toenemende mate gekleurder. Er is sprake van een sterke interdependentie tussen de multiculturele samenleving en kansarmoede. Kansen krijgen en kansen nemen heeft immers ook te maken met het vinden van je weg in de hedendaagse samenleving en hierin speelt taal, meerbepaald voldoende kennis van het Nederlands, een erg belangrijke rol. Wie geen of onvoldoende Nederlands spreekt, valt uit de boot. En dat blijkt nu net een groot probleem te zijn bij heel wat Genkse jongeren van allochtone origine, die het Nederlands onvoldoende machtig zijn en /of lager opgeleid zijn. Een factor die zeker mee aan de basis ligt van de grote jongerenwerkloosheid in Genk (25%, zie supra), hoewel er hier ook op gewezen moet worden dat processen van discriminatie door werkgevers evenzeer een rol kunnen spelen. In elk geval, Genk heeft te kampen met een grote jongerenwerkloosheid en deze lijkt in toenemende mate een voedingsbodem te vormen voor het ontwikkelen van extreem gedrag bij jongeren van allochtone origine. In de beschrijving van het radicaliseringsproces dat momenteel opgang maakt, gaan we hier verder op in.

Huwelijksmigratie. Wanneer we naar de huwelijksmigratiecijfers van de afgelopen beleidsperiode kijken, stellen we vast dat er geenszins sprake is van een significante daling. Ongeveer 61% van de Marokkaanse en 48% van de Turkse Genkenaren kiest er nog steeds een partner in het land van herkomst te halen. Hoewel we huwelijksmigratie niet a priori willen problematiseren en achter het gegeven staan dat vrije partnerkeuze een absoluut recht moet zijn, wijst de realiteit uit dat we onze ogen niet mogen sluiten voor de problemen die het fenomeen met zich meebrengt. Deskundigen, werkzaam op het terrein, stellen zelfs dat huwelijksmigratie in belangrijke mate bijdraagt aan een toename van de **kansarmoede**. Hulpverleners zien een sterke stijging van relationele en financiële problemen in Genkse gezinnen, temeer daar waar een partner in het kader van een huwelijk naar hier is gekomen. Communicatiestoornissen, intrafamiliaal geweld, depressieve vrouwen die een sociaal vangnet ontberen,... vormen een dagelijkse realiteit. In vluchthuizen is 80% van de vrouwen van allochtone origine, en dit is maar een topje van de ijsberg. Deze vrouwen hebben de moed en de kracht gevonden om te vluchten, maar tal van vrouwen, zeker degenen die in een afhankelijk verblijfsstatuut zitten, blijven gevangen in het isolement van hun huwelijk. Er doen zich ook problematische situaties voor bij mannen die in het kader van een huwelijk naar hier zijn gekomen (importbruidegommen), maar toch stellen hulpverleners dat vrouwen/meisjes kwetsbaarder blijven. Zowel de cijfers als de analyse van deskundigen lijken te bevestigen dat huwelijksmigratie één van de kernpunten van de problematiek is, zelfs in die mate dat huwelijksmigratie direct wordt verbonden aan een toenemende kansarmoede en segregatie.

Taal en inburgering. Wat het leren van de Nederlandse taal door nieuwkomers betreft, wijst het Huis van het Nederlands er op dat de opgelegde norm in het kader van inburgering (RG 1.1) te fel benadrukt wordt en deze in feite onvoldoende is om een behoorlijk niveau Nederlands te spreken. Bovendien houdt een taal leren meer in dan het volgen van les; het is noodzakelijk om de taal ook buiten de les te gebruiken en het ontbreekt nieuwkomers vaak aan informele netwerken om Nederlands te oefenen. Hoewel inburgering op zich een positief gegeven is en gewaardeerd wordt door zowel nieuwkomers als de bredere samenleving, geeft ook het Onthaalbureau aan dat het volgen van een inburgeringstraject geen garantie op succes inhoudt voor de nieuwkomer. Het voornaamste knelpunt bestaat erin dat de nieuwkomer na het afronden van het primaire traject vaak zijn/haar weg niet vindt binnen de reguliere diensten.

Taal, opvoeding en onderwijs. In Genk blijkt er echter niet alleen een probleem te zijn met de taalvaardigheid van nieuwkomers, ook het taalniveau van de hier opgegroeide jongeren van andere origine gaat achteruit, onder andere omdat Nederlands in 45% van de gezinnen niet de thuistaal is (waarvoor dan weer een verklaring gezocht kan worden binnen het fenomeen huwelijksmigratie). Taal en het leren van taal is ontzettend belangrijk in onze samenleving, maar tegelijkertijd wijzen hulpverleners er ook op dat we niet mogen onderschatten wat allochtonen jongeren allemaal meemaken. Ze hebben vaak te kampen met moeilijke thuissituaties, waarin ze de zorg voor broers en zussen op zich moeten nemen, ze moeten hun ouders helpen omdat die zelf geen of onvoldoende Nederlands spreken, ... Problematische gezinssituaties veroorzaken stress en veel jongeren hebben dan ook te maken met psychisch lijden. Allemaal factoren die maken dat allochtone jongeren taalachterstand oplopen, waardoor ze dan weer benadeeld worden wanneer ze op zoek gaan naar werk en geconfronteerd worden met moeilijke selectieprocedures waarin sterk gefocust wordt op schriftelijke taalvaardigheid. Dit alles maakt dat het ontzettend belangrijk is om te investeren in een en-en-en verhaal: én taal, én opvoeding én onderwijs, en dit vanaf een zeer prille leeftijd.

Segregatie, niet-deelname, niet-ontmoeten. In het vorige diversiteitsbeleidsplan werd er reeds uitvoerig op gewezen dat segregatie realiteit is geworden in de Genkse samenleving. Dit is een voortschrijdend proces met een eigen, zelfversterkende dynamiek, waarop het moeilijk ingrijpen is. De tendens van segregatie langs etnische lijnen resulteert steeds meer in een zich terugplooiën op zichzelf, het zich verlaten op eigen voorzieningen en netwerken en het ontbreken bij velen van wat men noemt 'overbruggende contacten en netwerken'. In een context waar bovendien ook sociaal- economische kwetsbaarheid en kansarmoede een rol te spelen hebben, is dit een allerm minst bemoedigende vaststelling. Kansen op en gelegenheden tot interculturele ontmoeting, zoals bijvoorbeeld op school, in het vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren, op grote stadsevenementen, via het verenigingsleven, op de werkvloer,... worden onvoldoende gevaloriseerd, overigens door 'wij' noch 'zij' (in de diverse connotaties die deze begrippen kunnen hebben). De processen van segregatie en niet- ontmoeten die hier geïdentificeerd worden, hangen in belangrijke mate samen met demografische evoluties (de omvang van etnische gemeenschappen, huwelijksmigratie,...), de beheersing van het Nederlands (een 'voorwaarde' tot, maar tegelijk ook het resultaat van intercultureel contact...), maar ook met processen van identificatie (zie verder).

We willen hier verder ook verwijzen naar de gegevens van het FWO-onderzoeksproject over de oorzaken **van sociaal-etnische segregatie in het basisonderwijs**, dat momenteel uitgevoerd wordt door de Universiteit Gent en het Hoger Instituut van de Arbeid. Daaruit blijkt dat de onderwijssegregatie in Genk gesitueerd kan worden tussen die van Antwerpen en Gent. Genk blijkt als geheel meer etnisch gesegregeerd te zijn dan de meeste van zijn deelgebieden. De basisscholen in de Genkse wijken blijken in sociaal-economisch opzicht (cq via het opleidingsniveau van de moeder) in vergelijking met de twee grotere steden een veel minder goede weerspiegeling van de buurt te zijn. Met andere woorden: er woont momenteel nog wel een allochtone 'middenklasse' in de wijken, maar zij kiest voor scholen buiten de wijken. Hun schoolkeuzeprocessen lijken veel meer verwant te zijn aan die van de autochtone middenklasse. In sociaal opzicht is de segregatie in Genk Zuid trouwens erg uitgesproken: daar blijkt namelijk dat er veel indicatorleerlingen schoollopen in weinig scholen. Uit recentere gegevens van de Universiteit Gent blijkt er een bepaalde complexe rechtstreekse samenhang bestaat tussen de

onderwijsresultaten van die scholen op standaardtoetsen en de concentratie van kansarme leerlingen. Tegelijkertijd blijkt dat het vertrouwen van leerkrachten in kansarme ouders en leerlingen daalt naarmate de concentratie van kansarme leerlingen hoger is. De klassieke sociologische wetten (self fulfilling prophecy) blijken onbewust nog heel sterk aanwezig.

Onverdraagzaamheid, 'wij – zij denken' en radicalisering. De kijk van maatschappelijke groepen op elkaar is vaak negatief en weinig genuanceerd, er is een wantrouwen en, hiermee samenhangend, een groeiende ongerustheid en angst over de toekomst. Het 'wij – zij denken' neemt toe, waarbij allochtonen -maar vooral moslims- steeds vaker de 'zij' in kwestie zijn. De eerste cijfers van het in 2008 opgerichte Meldpunt Discriminatie tonen ook aan dat het merendeel van de binnengekomen meldingen gaan over racisme. Ondanks pogingen op kleine en grote schaal om dit beeld te nuanceren en het debat open te trekken, blijkt dit toch een moeizaam proces te zijn. Recent worden ook steeds meer signalen van **radicalisering** opgevangen. Om een goed zicht te krijgen op deze relatief nieuwe tendens is het belangrijk om de vinger aan de pols te houden en deze signalen op te volgen. Daarbij is het cruciaal om van bij aanvang een goed onderscheid te maken tussen een meer traditionele islambeleving die opgang maakt en de echte fenomenen van radicalisering. Wat die traditionele islambeleving betreft, kunnen we verwijzen naar alle 'aandacht' die de hoofddoek te beurt valt (cfr. de recente 'Hema-hetze' in Genk), maar ook naar het islamitisch offerfeest, de vraag naar halal- voedsel en naar religieuze gebedstijden en verlofmomenten, de schoolkeuze van moslims (El Habib, Lucerna), het succes van gebedsgroepen, de deelname aan en impact van de vastenmaand,... Het is niet deze beleving van de islam die het stadsbestuur zorgen baart, maar wel de tendens tot radicalisering en religieus extremisme, die een voedingsbodem lijkt te vinden in de hoge werkloosheid en kansarmoede onder jongeren van Turkse en Marokkaanse origine. Duidelijker en duidelijker blijkt ook dat de invloed en het effect van massamedia niet onderschat mogen worden. Want massamedia zoals tv en vooral ook internetberichten over gebeurtenissen hier en elders in de wereld, heeft een wezenlijk effect, niet enkel op visies en standpunten, maar ook op identificatieprocessen. Met name voor wat betreft jongeren kan gesteld worden dat processen van identificatie gevoed worden door méér dan enkel de directe omgeving van buurt, wijk, school,... Onderzoeken uit Nederland wijzen bijvoorbeeld uit dat jonge Turkse en Marokkaanse Nederlanders hun identiteit in toenemende mate construeren als 'moslim', eerder dan als Nederlander, dit grotendeels gevoed door wat ze oppikken via internet en andere massamedia. Gezien de recente ontwikkelingen in de Arabische wereld en de daarmee samenhangende berichtgeving, lijkt het vandaag sterk aangewezen om hier rekening mee te houden en beroep te doen op sleutelfiguren binnen de eigen gemeenschappen om werkelijk zicht te krijgen op de tendensen en evoluties, die zich vaak onder de oppervlakte afspelen.

c. Conclusie

Uit bovenstaande analyse mag duidelijk blijken dat samenleven in diversiteit, met gelijke kansen voor iedereen, een complex gegeven is, waarbij stap voor stap vooruitgang geboekt moet worden. Belangrijke uitdagingen liggen er op het vlak van:

- de blijvende sociaal-economische kwetsbaarheid van vele Genkenaren van niet-Belgische origine;
- huwelijksmigratie en de daarmee gepaard gaande gevolgen;
- de taalvaardigheid Nederlands van Genkse kinderen en volwassenen;
- opvoeding, ouderbetrokkenheid en onderwijsloopbanen;
- de toenemende onverdraagzaamheid en wederzijdse beeldvorming;
- processen van segregatie en radicalisering.

Het Genkse beleid in zijn globaliteit en het diversiteitsbeleid in het bijzonder zullen op deze processen moeten inbreken. In het vorige diversiteitsbeleidsplan werd alvast sterk ingezet op het ontwikkelen van een nieuw samenlevingsmodel voor Genk, middels het strategisch stadsproject De Genks, dat een appel wil doen aan de Genkse bevolking en stadsactoren om de schouders te zetten onder het toekomstig samenleven in de stad. Voorliggend plan wil verder bouwen op de krijtlijnen die in het vorige plan werden uitgezet en kiest ervoor om sterk in te zetten op:

- de verdere uitbouw van een inclusief beleid met voldoende aandacht voor maatwerk voor bijzondere doelgroepen;
- het stimuleren van dialoog en ontmoeting in het kader van samenleven in diversiteit;
- talentontwikkeling: inzetten op het activeren en versterken van individuele vaardigheden om zo gelijke kansen te creëren.

4. Missie en visie

Het stedelijk diversiteitsbeleid maakt integraal onderdeel uit van:

- het stedelijk meerjarenbeleid, domein Welzijn;
- het Lokaal Sociaal Beleid, waarbinnen het tegelijk één van de beleidsvelden is én horizontaal of transversaal aandachtspunt.

a. Missie

De missie van het Lokaal Sociaal Beleid / het beleidsdomein Welzijn is als volgt geformuleerd:

“Genk is een stad met een brede diversiteit aan bevolkingsgroepen, een stad ook met een groot aantal kwetsbare burgers. Al deze burgers moeten sterke kansen krijgen om volwaardig en evenwaardig te participeren aan de samenleving, om een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid. Het stads- en OCMW-bestuur wil Genk profileren als een stad die ‘de ruimte en de kracht heeft’ om voor iedereen gelijke kansen te creëren maar verwacht van haar burgers ook een sterke eigen verantwoordelijkheid in het ontwikkelen van zelfredzaamheid. Volwaardig burgerschap is een belangrijke basis voor een goed functionerende samenleving. Burgers hebben in diverse fases van hun leven en in diverse levensdomeinen behoefte aan sociale ondersteuning. Genk wil een stad zijn die mensen een breed sociaal kader biedt waarop ze, in functie van hun behoeften, een beroep kunnen doen.”

Hieruit blijkt duidelijk dat diversiteit wordt genomen als uitgangspunt bij het beleid voeren op sociaal vlak in Genk, en dat werken aan gelijke kansen voor iedereen de inzet is van het Genkse Lokaal Sociaal Beleid. Toch wordt ook expliciet de nadruk gelegd op de inzet en eigen verantwoordelijkheid van burgers zélf om de geboden kansen te grijpen. Het diversiteitsbeleid tracht deze twee zijden van dezelfde medaille die gelijke kansen is, dan ook beide uit te werken.

4.2 Visie: 3 sterke beleidsambities

In 2009 werd, met de goedkeuring van het nieuwe 'diversiteitsbeleidsplan', een belangrijke mijlpaal uitgezet: voortaan focust het Genkse diversiteitsbeleid op het 'samenleven in diversiteit' in zijn geheel en de verantwoordelijkheid van elke Genkenaar daarin. Gelet op de demografie van Genk en de uitdagingen die een diverse samenleving met zich meebrengt, moet een groot deel van de inspanningen wel blijven gaan naar interculturele / etnisch-culturele diversiteit, maar meerdere dimensies van diversiteit (etnisch-cultureel, gender, handicap, leeftijd, sociale status, seksuele oriëntatie, ...) vormen nu aspecten van het Genkse diversiteitsbeleid, temeer waar ze elkaar kruisen. Om dergelijk beleid waar te kunnen maken, is het belangrijk dat verder wordt ingezet op het realiseren van een horizontaal gedragen diversiteitsbeleid, dat stevig verankerd is binnen de hele stedelijke beleidsvoering. Genk wil met het diversiteitsbeleid echter ook buiten de muren van de eigen stedelijke diensten treden en een breed draagvlak voor diversiteit creëren in een netwerk van externe partners, door het uitbouwen van bondgenootschappen, zowel binnen de gemeenschappen, als daarbuiten.

Een eerste beleidsambitie waarop voorliggend plan dan ook verder wil inzetten, betreft **inclusie en horizontalisering, met aandacht voor maatwerk**. Deze beleidsambitie vertrekt vanuit de overtuiging dat een diversiteitsbeleid inclusief moet zijn voor alle Genkenaren, ongeacht hun achtergrond, maar tegelijkertijd een categoriale pijler moet behouden voor een aantal specifieke doelgroepen in de samenleving.

Er is sprake van een inclusief beleid wanneer de algemene voorzieningen binnen de verschillende kernsectoren van de samenleving specifieke doelgroepen vanuit hun respectieve kernopdracht effectief bedienen, teneinde de aansluiting van deze doelgroepen op het samenlevingsnet te verzekeren. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit (geslacht, herkomst, leeftijd, seksuele voorkeur, ...) binnen die doelgroepen. Dit inclusief werken zal echter altijd geflankeerd moeten blijven door een aantal categoriale voorzieningen. Niet iedere dienst of organisatie kan immers alle noodzakelijke competenties in huis halen om te allen tijde gepaste antwoorden te kunnen bieden aan de vragen die rijzen vanuit de zeer gevarieerde diversiteit die aanwezig is in de Genkse samenleving. Het Genkse diversiteitsbeleid wil dan ook algemeen gaan waar mogelijk, maar categoriaal blijven waar nodig, zonder echter de zelfverantwoordelijkheid van deze specifieke doelgroepen uit het oog te verliezen. Genk wil investeren in maatwerk voor nieuwkomers, asielzoekers en vluchtelingen, vrouwen, woonwagenbewoners en specifieke vragen en noden van de Genkse moslimgemeenschappen, maar blijft tegelijkertijd zoeken naar kansen of manieren om elementen die nu categoriaal worden opgenomen, nog meer inclusief te vertalen.

Een tweede beleidsambitie wil inzetten op het **samenleven in diversiteit door middel van dialoog en ontmoeting**. Zoals uit de omgevingsanalyse blijkt, zijn er een aantal processen werkzaam in de samenleving, waarop het Genkse diversiteitsbeleid een antwoord wil bieden. Die processen zijn:

- Segregatie langs etnische lijnen, gepaard gaande met processen van verkleuring en kansarmoede in de Genkse samenleving. Segregatie vormt een voortschrijdend en zichzelf versterkend proces, waarop het bovendien moeilijk ingrijpen is.
- Dit segregatieproces gaat in toenemende mate gepaard met een verharding van het maatschappelijk debat, een groeiende onverdraagzaamheid en polarisering/radicalisering. Een polarisering *tussen* de autochtone en allochtone samenleving en een radicalisering *binnen* de Genkse moslimgemeenschappen.
- De polarisering tussen de autochtone en de allochtone samenleving wordt versterkt door problemen van sociale overlast, waardoor het wij-zij-denken versterkt wordt.
- Processen van ongelijke behandeling en discriminatie, die een belemmering vormen voor het realiseren van gelijke kansen en voor het samenleven in diversiteit.

Dergelijke processen worden in de hand gewerkt door, maar resulteren ook in het onbekend en dus onbemand zijn. Het Genkse diversiteitsbeleid wil hierop ingrijpen door nog meer dan voorheen in te zetten op het stimuleren van dialoog en ontmoeting, middels gemeenschappenvorming, socio-culturele ontmoeting en het versterken van de sociale en fysieke leefbaarheid van de Genkse wijken. In navolging van de Genks zal ook blijvend ingezet worden op het organiseren van stadsgesprekken en het zoeken naar sleutelfiguren binnen de gemeenschappen, die kunnen fungeren als bondgenoten in het slaan van bruggen over culturen en gemeenschappen heen.

Genk wil echter niet blind blijven voor de actuele samenlevingsproblemen op het vlak van sociale overlast, segregatie en radicalisering. Deze problemen worden benoemd, bespreekbaar gemaakt en sector- en domeinoverschrijdend aangepakt. Wat ongelijke behandeling en discriminatie betreft, wil Genk blijven investeren in de verdere professionalisering van het Meldpunt Discriminatie. Kerntaak van het Meldpunt bestaat er immers niet enkel uit om meldingen te behandelen, maar ook om het maatschappelijk draagvlak en maatschappelijk bewustzijn rond non-discriminatie en gelijke behandeling te versterken door middel van preventieve acties en correcte beeldvorming.

Tenslotte heeft voorliggend beleidsplan de ambitie om voluit te gaan voor **talentontwikkeling: het activeren en versterken van individuele vaardigheden** om zo **gelijke kansen** te creëren. Binnen het diversiteitsbeleid zal nog sterker dan voorheen ingezet worden op de taal- en talentontwikkeling, in het bijzonder van de jongste leeftijdsgroepen; de versterking van ouders en leerkrachtenteams en het ontwikkelen van een geïntegreerde gebiedsaanpak. Tevens blijft er duidelijke aandacht gaan naar

opvoedingsondersteuning aan Genkse gezinnen, met bijzondere aandacht voor de groeiende groep kansarmen en de onderwijssituatie van anderstalige nieuwkomers. Verder willen we ook aandacht besteden aan taal en maatschappelijke participatie van volwassen nieuwkomers. Daarbij zal in onderling overleg met de partners bekeken worden hoe de secundaire inburgering verder uitgebouwd kan worden. Tenslotte willen we binnen deze beleidsambitie ook inzetten op het sensibiliseren rond huwelijksmigratie, gezien de sterke link die er is tussen huwelijksmigratie en kansarmoede, taalproblemen, (verminderde) maatschappelijke participatie, ...

5. Doelstellingen

SD 1. DE STAD GENK FUNCTIONEERT EN WORDT ERKEND ALS REGISSEUR VAN HET LOKALE DIVERSITEITSBELEID

Visie

- 1) Een regisseur heeft nood aan hefboomen, instrumenten, middelen:
 - a. Een **goed werkende dienst**, met:
 - i. know how en expertise om in te zetten voor de eigen werking én ter ondersteuning van anderen;
 - ii. met een duidelijke vlag die de lading dekt;
 - iii. met sterke samenwerkingsverbanden.
 - b. Middelen
 - i. Vlaams: erkenning van de dienst
 - ii. Lokaal: financiering indien geen of onvolledige erkenning
- 2) **Intern:** een geloofwaardige regisseur van lokaal diversiteitsbeleid streeft er zelf naar een voorbeeld te vormen inzake omgaan met diversiteit in en door de eigen organisatie:
 - a. Diversiteit als vanzelfsprekendheid in het beleid: bij het beleid voeren wordt de diversiteit van de bevolking als uitgangspunt genomen;
 - b. Inclusief beleid als actief streven en ambitie;
 - c. Ruimte voor 'maatwerk', aandacht voor specifieke vragen en noden;
 - d. De eigen organisatie streeft er actief naar een weerspiegeling te zijn van de diversiteit van de bevolking, op basis van bekwaamheid en het slagen in examens met gunstige resultaten, volgens de rangschikking van de jury.
- 3) **Extern:** een goede regisseur is niet enkel op zichzelf gericht, maar:
 - a. Beschikt over een sterk netwerk van organisaties, instellingen, verenigingen, ... uit diverse sectoren waarmee kan samengewerkt worden in functie van de realisatie van de doelstellingen;
 - b. Spreekt niet enkel organisaties en de georganiseerde burger aan, maar heeft ook oog voor de individuele burger, zeker diegene die het moeilijkst bereikt wordt. Stimuleert en ondersteunt eigen verantwoordelijkheidszin.
- 4) Een goede regisseur zorgt voor **participatie aan en betrokkenheid bij het beleid** en zorgt voor **correcte beeldvorming** inzake diversiteit. Een goede regisseur:
 - a. Draagt zorg voor inspraak in, participatie aan en een breed draagvlak voor het beleid bij een zo breed mogelijke diversiteit van mensen, in het bijzonder zij die het minst gehoord worden.
 - b. Informeert en sensibiliseert ('diversiteit normaliseren'), waakt over de correcte beeldvorming en tracht daarbij een breed publiek te bereiken.

Operationele doelstellingen

OD 1.1 Dienst Diversiteit en Educatie is een krachtig instrument bij de verdere uitbouw van het lokale diversiteitsbeleid

Resultaten:

- Dienst Diversiteit en Educatie formuleert antwoorden op maat op vragen inzake interculturaliteit, etnisch-culturele en andere dimensies van diversiteit, komende van stedelijke diensten, verenigingen, organisaties, instellingen en individuen uit het Genkse.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Inventaris van binnengekomen vragen (jaarlijks).
- In functie van de visie en doelstellingen van het diversiteitsbeleid wordt er op actieve wijze aan netwerking en samenwerking gedaan met verenigingen, organisaties en instellingen.
Wijze en tijdstip van evaluatie
Overzicht van lopende samenwerkingsverbanden met organisaties en instellingen.
2012: Evanement, project ihkv de Internationale Vrouwendag ism Dienst Gelijke Kansen van de Provincie Limburg.
- Dienst Diversiteit en Educatie geeft cultuurachtergronden en begeleidt interculturaliseringsprocessen / diversiteitstrajecten op maat voor stedelijke diensten en Genkse verenigingen, organisaties en instellingen, met het oog op een verdere verbreding van het lokale diversiteitsbeleid.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Overzicht interculturaliseringstrajecten / diversiteitstrajecten, adhv Handwijzer Interculturalisering PRIC.
- Dienst Diversiteit en Educatie ontwikkelt kennis en expertise inzake de diverse strekkingen /stromingen die aanwezig zijn in de moslimgemeenschappen in Genk en is aanspreekpunt voor allerhande vragen hieromtrent.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Inventaris van binnengekomen vragen (jaarlijks).

OD 1.2 Het Lokaal Sociaal Beleid neemt het diversiteitsprincipe als uitgangspunt van het beleid voeren en neemt als zodanig een voorbeeldrol op inzake diversiteit, inclusie en werken aan integrale toegankelijkheid.

Resultaten:

- Het Lokaal Sociaal Beleid wordt permanent doorgelicht op z'n actualiteitswaarde en zijn diversiteitsgehalte.
Wijze en tijdstip van evaluatie: Jaarlijks monitoringoverleg Lokaal Sociaal Beleid stadsbestuur en OCMW (update omgevingsanalyse, aandacht voor diversiteit in de verschillende beleidsdomeinen) (verslaggeving).
2013: Evaluatie Lokaal Sociaal Beleid 2008-2013.
- Binnen het gezondheidsbeleidsplan van OCMW en stadsbestuur is er structureel aandacht voor diversiteit.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
verslaggeving (jaarlijks).
Deelname werkgroep Genk Preventief Gezond: verslaggeving + acties (jaarlijks)

- Het stedelijke jeugdbeleid heeft expliciet aandacht voor diversiteit en deze is vertaald in concrete doelstellingen binnen het lopende jeugdbeleidsplan.
 - o Dienst Jeugd werkt, waar mogelijk i.s.m. andere betrokken stedelijke diensten, verder aan het integraal toegankelijk maken van het vrijetijdsaanbod voor kinderen en jongeren.
 - o Dienst Jeugd is geëngageerd om een diversiteit aan kinderen en jongeren te bereiken met het eigen aanbod en via de eigen communicatie.
 - o Dienst Jeugd ondersteunt vzw Gigos bij het organiseren van een vrijetijdsaanbod voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.
 - o Dienst Jeugd zorgt, in samenwerking met het dagelijks bestuur, dat dit bestuur een continue en diverse groep blijft. Er is specifieke aandacht voor een verdere diversificatie van het dagelijks bestuur, dit in navolging van de diversificatie van de stedelijke jeugdraad.
 - o De stedelijke jeugdraad heeft blijvend aandacht voor diversiteit in de jeugdraad en zet het initiatief met het jeugdwelzijnswerk voort. Dienst Jeugd ondersteunt deze samenwerking. Er wordt specifieke aandacht gegeven aan het betrekken van individuele jongeren en niet-traditionele jeugdwerkingen.
 - o Het Jeugdcentrum heeft aandacht voor jongerenprogrammatie door en voor etnisch diverse groepen.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Overzicht initiatieven / acties / communicatie-initiatieven (jaarlijks).

- Het Horizonplan, het seniorenbeleidsplan van stad en OCMW, heeft binnen zijn algemene acties expliciet aandacht voor etnisch- culturele diversiteit.
 - o Via netwerken en contact met de gemeenschappen en via andere informatiekanaalen worden de noden, vragen en behoeften van allochtone senioren gedetecteerd.
 - o Dienst Sociaal Welzijn en het OCMW hebben aandacht voor het bereiken van moeilijk bereikbare senioren in de Genkse samenleving. Waar nodig en mogelijk worden extra inspanningen gedaan.
 - o Het seniorentijdschrift Horizon besteedt aandacht aan beeldvorming van Genkse senioren over elkaar.
 - o Stad en OCMW werken samen aan de (interculturele) toegankelijkheid van zorgvoorzieningen.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Jaarlijks: inventaris van knelpunten en beschrijving van uitvoering en evaluatie verbeteracties.

OD 1.3 De aandacht voor diversiteit is stevig verankerd binnen de andere domeinen van de Genkse beleidsvoering. Vanuit het diversiteitsbeleid is er een actief streven naar inclusief beleid en naar integrale toegankelijkheid van de dienstverlening.

Resultaten:

- Het aanbod van de sector Cultuur (Cultuurcentrum, dienst Cultuur, Erfgoed, Bibliotheek) heeft oog voor diversiteit in al zijn geledingen.
Wijze en tijdstip van evaluatie: verslaggeving (jaarlijks).
- De etnisch-culturele diversiteit van Genk wordt als troef uitgespeeld in het stedelijke toerismebeleid.
Wijze en tijdstip van evaluatie: inventaris samenwerking, acties, initiatieven.
- Het Genkse woonbeleid heeft structureel aandacht voor diversiteit en het versterken van de bewonersdiversiteit in de verschillende Genkse wijken.
Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving (jaarlijks).

- In het stedelijk tewerkstellingsbeleid, dat vorm gegeven wordt door het lokale forum tewerkstelling, worden naast de reeds bestaande initiatieven, twee nieuwe actielijnen ontwikkeld gericht op de inschakeling van risicogroepen, in het bijzonder personen van andere etnische origine, in het arbeidscircuit:
 - o De realisatie, in samenwerking met de VDAB en lokale arbeidsmarktpartners, van sectorale sensibiliserings-, opleidings- en tewerkstellingstrajecten in de sector zorg en een andere nog in te vullen sector;
 - o De uitwerking, in samenwerking met werkgevers en lokale arbeidsmarktpartners, van inschakelingstrajecten voor risicogroepwerknemers in het reguliere arbeidscircuit.

Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving (jaarlijks)

- Het Genkse sportbeleidsplan besteedt structureel aandacht aan toegankelijkheid en diversiteit. Ten behoeve van individuele jongeren en burgers of van groepen jongeren die problemen ondervinden in hun maatschappelijk functioneren, worden bijzondere initiatieven ontwikkeld die een werkmiddel zijn tot integratie en zinvolle vrijetijdsbesteding.
 - o Voor sport-kansarme personen wordt, met het oog op hun maatschappelijke integratie, een aangepast laagdrempelig sportaanbod ontwikkeld dat ondersteund wordt door Dienst Sport, en gekoppeld wordt aan financiële stimuli om de stap naar een actieve sportbeoefening te zetten.
 - o Initiatieven van derden of andere stedelijke diensten gericht op sport- en bewegingsactiviteiten in het kader van de preventieve gezondheidszorg kunnen rekenen op een promotionele, inhoudelijke of organisatorische ondersteuning van de sportdienst.
 - o De sportdienst verleent zijn medewerking aan projecten die zich richten tot individuele of groepen jongeren die problemen ondervinden in hun maatschappelijk functioneren en waarvoor laagdrempelige, uitdagende en vormende sportactiviteiten worden aangeboden.
 - o Initiatieven van andere stedelijke diensten die gericht zijn op een hogere sportparticipatie van bepaalde doelgroepen zoals personen met een handicap, senioren, ... worden ondersteund door de sportdienst.

Wijze en tijdstip evaluatie: inventaris samenwerking, acties, initiatieven (jaarlijks).

OD 1.4	De aandacht voor diversiteit vertaalt zich ook in het werken op maat van enkele specifieke doelgroepen.

Resultaten:

- Het stedelijke woonwagenterrein Horensberg wordt correct en consequent beheerd. De coördinatie van het terreinbeheer gebeurt door Dienst Diversiteit en Educatie, in nauwe samenwerking en overleg met collega-diensten en andere lokale en bovenlokale partners. Dit houdt concreet in:
 - Regelmatige terreinbezoeken in functie van contacten met bewoners en naleving politieverordening;
 - Jaarlijks minstens drie bijeenkomsten van het woonwagencomit e;
 - Controle brandveiligheid op het terrein door middel van de driejaarlijkse update van de individuele brandveiligheidsdossiers;
 - Deelname aan bovenlokale overlegfora en –momenten;
 - Jaarlijkse update beleidsnotitie;
 - Aanpakken van specifieke vragen en knelpunten rond woonwagenbeleid die leven bij bewoners, stedelijke diensten en andere organisaties;
 - Afstemming met zelforganisaties en basiswerkers actief rond woonwagenbewoners.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Update beleidsnotitie (jaarlijks);

Verslagen bijeenkomsten woonwagencomit e (jaarlijks);

Driejaarlijkse update brandveiligheidsdossiers (2013).

- Met respect voor de neutraliteit van het stadsbestuur en binnen het wettelijk kader, is er aandacht voor het bevorderen van de interlevensbeschouwelijke dialoog. Er is een structureel overlegplatform Imams en Voorzitters, waarin het debat wordt gevoerd met betrekking tot dossiers die gerelateerd zijn aan de beleving van de levensbeschouwing (bv. beleving Offerfeest, begraafwijzen, inplanting gebedsplaatsen, ...). Voor specifieke vragen en noden van Genkse moslimgemeenschappen, wordt een antwoord gezocht op inclusieve wijze.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Verslagen overlegmomenten Imams en Voorzitters (jaarlijks);

Overzicht vragen en knelpunten + worden doorgegeven aan de bevoegde dienst + opvolging;d

Inventaris samenwerking, acties, initiatieven (jaarlijks).

- De viering van het Islamitisch Offerfeest wordt gefaciliteerd door het inrichten van een tijdelijke stedelijke slachtvloer en het samenwerken met particuliere initiatiefnemers.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Verslaggeving – aantal reguliere slachtingen in erkende inrichtingen in verhouding tot het aantal illegale thuislachtingen.

Overzicht vragen en knelpunten (jaarlijks).

OD 1.5	Genk voert een divers personeelsbeleid, met aandacht voor etnisch-culturele diversiteit, leeftijd, functioneringsmogelijkheden en gender.

Resultaten:

- De evolutie van diversiteit op vlak van gender, leeftijd en de etnisch-culturele dimensie wordt opgevolgd.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Tweejaarlijkse monitoring diversiteit (etnisch-cultureel, leeftijd, gender) van het stadspersoneelsbestand (2013)

Norm: het aandeel van personeelsleden van vreemde origine is een afspiegeling van hun aandeel in de bevolking.

Trend (2013): dat percentage is stijgend.

- Op basis van een analyse van de instroom van personeelsleden van andere origine wordt een actiegericht project uitgewerkt dat tot doel heeft de slaagkansen van personen van andere origine bij de wervings- en selectieprocedures (voornamelijk in de administratieve functies) te verhogen, bijvoorbeeld door middel van een voortraject. Dit project wordt ingeschreven in een globaal diversiteitsplan.

Wijze en tijdstip evaluatie:

2012: analyse van de instroom + oplisting knelpunten;

2012: uitwerking + opstart project;

2012: aanvraag, opmaak en inwerkingtreding diversiteitsplan;

Trend (2013-2014): het aandeel personeelsleden van andere origine tov. het totale personeelsbestand is stijgend, in het bijzonder in administratieve functies;

Verslaggeving.

- De stedelijke Commissie Positieve Actie is een actief horizontaal forum van Dienst Personeel voor overleg en initiatiefname rond diversiteit.

Wijze en tijdstip evaluatie:

Overzicht initiatieven en acties in het bijzonder degene die inspelen op de norm (jaarlijks).

- Aandacht voor diversiteit is structureel verankerd binnen het stedelijke personeelsbeleid, met name binnen de onderdelen onthaal, vorming en opleiding van personeel.

Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving aanbod vorming en opleiding inzake omgaan met diversiteit (jaarlijks).

OD 1.6 De inspraak in, betrokkenheid bij en participatie aan het diversiteitsbeleid wordt efficiënt georganiseerd.

Resultaten:

- Het Forum Samenleven in Diversiteit adviseert het beleid inzake etnisch-culturele diversiteit en heeft aandacht voor nieuwe ontwikkelingen inzake het diversiteitsbeleid.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Overzicht adviezen en opvolging.

- Inspraak en participatie aan het diversiteitsbeleid is georganiseerd via specifieke overlegstructuren op vlak van de doelgroep asielzoekers en vluchtelingen, vrouwenwerk en Genkse moskeeverenigingen.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

overzicht vergadermomenten, besproken punten, eventuele vragen + opvolging van het netwerk asielzoekers en vluchtelingen, stuurgroep vrouwenwerk en overleg imams en voorzitters.

- Inspraak en participatie aan het diversiteitsbeleid is waar en indien nodig georganiseerd via thematische gespreksmomenten.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Overzicht gespreksmomenten en verslaggeving (jaarlijks).

OD 1.7 Er worden inspanningen gedaan om een brede inspraak en betrokkenheid te realiseren bij het stedelijke beleid.

Resultaten:

- Er worden inspanningen gedaan om de samenstelling van stedelijke adviesraden te diversifiëren.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Jaarlijks: aantal leden van diverse herkomst binnen stedelijke adviesraden.

Trend 2014: er nemen meer Genkenaren van diverse herkomst deel aan adviesraden (nulmeting = eindmeting vorige convenant).

- In de bewonersparticipatietrajecten op wijkniveau wordt door Dienst Wijkontwikkeling nadrukkelijk rekening gehouden met de diversiteit in de wijken.

Wijze en tijdstip evaluatie:

Jaarlijkse oplijsting participatietrajecten per wijk.

OD 1.8 Het Genkse stadsbestuur streeft naar een brede aanvaarding van diversiteit door te informeren en te sensibiliseren waar nodig en mogelijk en streeft in haar eigen communicatie, promotie-, marketing- en strategisch stadsbeleid naar een breed en divers bereik, naar actieve participatie van de Genkenaar en naar correcte beeldvorming.

Resultaten:

- Dienst Communicatie en Dienst Diversiteit en Educatie doen een onderzoek naar het bereik van de stedelijke communicatiekanalen bij de doelgroep personen van andere etnische afkomst en brengen knelpunten in kaart.

Wijze en tijdstip evaluatie:

2012: onderzoek en ophijsting knelpunten.

- Het stadsbestuur voert een open communicatiepolitiek met correcte en begrijpbare informatie, met een tweeledig doel: enerzijds informeren en sensibiliseren rond diversiteit, anderzijds houdt het nieuwe citymarketingplan en de nieuwe stedelijke huisstijl (Iedereen Genkt!) ook een nadrukkelijk appel in aan Genkenaren en actoren in de Genkse samenleving tot 'meedoen' (verantwoordelijkheid nemen, participeren aan het stadsleven en het stadsaanbod maar ook zelf ondernemend zijn hierin).

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Informeren en sensibiliseren: overzicht publicaties in de stedelijke informatiekkanalen en persteksten (jaarlijks).

Meedoen: acties, initiatieven, ontwikkelingen ihkv het nieuwe citymarketingplan (jaarlijks).

- De stedelijke communicatie streeft naar correcte beeldvorming inzake diversiteit en past het concept 'inclusief taalgebruik' toe.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Verslaggeving (jaarlijks)

- Dienst Communicatie doet inspanningen om een breed en divers bereik binnen de Genkse bevolking te garanderen en verankert de aandacht voor diversiteit in de hele aanpak van het multikanale dienstverleningsconcept van Gids 2012.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Verslaggeving (jaarlijks).

SD. 2 DE STAD GENK BEVORDERT DIALOOG EN ONTMOETING IN HET KADER VAN SAMENLEVEN IN DIVERSITEIT

Visie

Het samenleven in diversiteit en het versterken van de sociale cohesie worden in Genk geïdentificeerd als de grote uitdagingen voor de toekomst. Hoe brengen we Genkenaren van diverse achtergrond en origine samen rond gedeelde thema's en bekommernissen? Hoe stimuleren we het positief intercultureel ontmoeten? Hoe activeren we het overbruggend potentieel van sociaal-culturele en andere netwerken?

Eén manier om op die vragen een antwoord te bieden, is werken aan **gemeenschappenvorming en sociale cohesie**. De versterking van het sociale weefsel is een belangrijke taak: het aanmoedigen van mensen om met mekaar in dialoog te gaan, in interactie te treden met elkaar, zodat zij met mekaar ideeën, zienswijzen en gedachten kunnen uitwisselen. Hier is een belangrijke opdracht weggelegd voor de Dienst Wijkontwikkeling, die werkt aan het versterken van de sociale en fysieke leefbaarheid in de Genkse wijken en daarbij speciale aandacht heeft voor de impuls wijken. Dienst Wijkontwikkeling legt daarbij meer en meer nadruk op de zelfverantwoordelijkheid van de burgers in functie van het samenleven en de woonomgeving. Maar ook het beleidsdomein Cultuur vervult hier een belangrijke functie. Cultuur kan immers ingezet worden als middel om de maatschappij te "verzoeten". Het uitgebreide en diverse socio-culturele leven van Genk biedt mogelijkheden tot ontmoeting over etnisch-culturele grenzen heen. In het kader van de inclusieve beleidsvoering op vlak van diversiteit vond al in 2006-2007 de overheveling plaats van het Steunpunt Migrantenorganisaties naar de sector Cultuur, waardoor er een gevoelige verbreding en diversifiëring van de Cultuurraad werd gerealiseerd, en er één geïntegreerd aanspreekpunt is voor alle verenigingen, ongeacht hun culturele achtergrond. Maar ook het stedelijk cultuurbeleid in het algemeen, dat inzet op verbindingen en verbondenheid tussen Genkenaren, is een voorbeeld van een divers gevoerd beleid. In voorliggend beleidsplan willen we nog sterker dan voorheen de rol benadrukken die Cultuur kan vervullen in de ontwikkeling van een intercultureel samenlevingsmodel, door in te zetten op de dwarsverbanden tussen cultuur en diversiteit.

Een andere manier waarop Genk het hoofd wil bieden aan bovenstaande uitdagingen is het ontwikkelen van een nieuw samenlevingsmodel voor Genk. Daartoe werd in 2008 het strategisch **stadsproject De Genks** opgestart. Het project zit tijdens de opmaak van dit diversiteitsbeleidsplan in een tweede fase en zal in 2012 resulteren in het formuleren van beleidsaanbevelingen voor het nieuwe strategisch meerjarenplan van Genk. In januari 2011 wonnen De Genks de Thuis in de Stadprijs in de categorie "Geïntegreerde niet fysieke projecten die inzetten op het bevorderen van stedelijkheid", ondermeer omwille van de expliciete inzet van het Genkse stadsbestuur op een moeilijke samenlevingsproblematiek, die samen met de bevolking wordt opgenomen als een collectief vraagstuk en leerproces.¹ Participatie wordt in dit project als uitgangspunt van beleidsvorming en beleidsontwikkeling vooropgesteld. Hoewel momenteel nog niet duidelijk is hoe de De Genks verder leven na 2011 en welke de concrete acties zullen zijn, wil Genk blijven inzetten op het creëren van een **cultuur van dialoog en ontmoeting** met Genkenaren, tussen Genkenaren en met de verschillende gemeenschappen.

Samenleven in diversiteit betekent ook dat men **samenlevingsproblemen** zichtbaar en bespreekbaar wil maken. Zonder stigmatiserend te willen zijn, moet erkend worden dat er af en toe conflicten zijn tussen verschillende groepen mensen, zoals jongeren, omwonenden, senioren, mensen met van andere etnische origine, als gevolg van de aanspraak die ze maken op de schaarse publieke ruimte (openbaar vervoer, parken en pleinen, schoolomgevingen,...). Dit kan leiden tot onveiligheidsgevoelens, zowel in de "ontvangende samenleving" als bij mensen van andere origine, en Genk wil dan ook inzetten op het gecoördineerd (preventief) aanpakken van dergelijke samenlevingsproblemen en het bestrijden van sociale overlast, door de gezamenlijke inzet van verschillende diensten en partners, zoals het Veiligheidshuis, Wijkontwikkeling, Jeugd, het straathoekwerk en het jeugd welzijnswerk.

¹ Juryverslag Thuis in de Stadprijs in bijlage.

Een ander en veel moeilijker te bestrijden samenlevingsprobleem stelt zich in verband met de toenemende **segregatie**. Het zich terugplooiën op zichzelf van gemeenschappen in Genk, het sterk gescheiden zijn van netwerken langs etnisch-culturele (en socio-economische) lijnen, de niet-deelname van grote groepen Genkenaren aan de samenleving wordt algemeen gezien als een probleem. Segregatie als een voortschrijdend en zichzelf versterkend proces in onze samenleving zet de sociale cohesie in onze stad op de helling. Genk wil segregatie dan ook blijven aanpakken over vele domeinen van het samenleven, en dus inclusief.

Recent worden echter ook steeds meer signalen van **radicalisering** opgevangen, waarover het stadsbestuur zich zorgen maakt. Om een goed zicht te krijgen op deze relatief nieuwe tendens is het belangrijk om de vinger aan de pols te houden en deze signalen op te volgen. Daarbij is het belangrijk om van bij aanvang een goed onderscheid te maken tussen een meer traditionele islambeleving die opgang maakt en de echte fenomenen van radicalisering. Daarnaast moet men ook beroep kunnen doen op sleutelfiguren binnen de eigen gemeenschappen om werkelijk zicht te krijgen op de tendensen en evoluties, die zich vaak onder de oppervlakte afspelen.

Samenleven in diversiteit binnen een gemeenschappelijk kader van waarden en normen en met respect voor ieders eigenheid impliceert tenslotte ook dat men de principiële gelijkheid van elk individu erkent. Individuen zijn immers niet enkel gelijk voor de wet (dwz. ze mogen niet ongelijk behandeld worden door de staat), ze zijn ook gelijk ten opzichte van elkaar (dwz. discriminatie tussen mensen onderling is verboden). Een goed **gelijkebehandelingsbeleid** stelt zich dan ook tot doel te werken aan een stevig fundament voor gelijke kansen en sociale cohesie in de samenleving. Het Meldpunt Discriminatie registreert niet enkel meldingen, maar werkt binnen het diversiteitsbeleid ook preventief aan gelijke behandeling op basis van vastgestelde tendensen en signalen. Er wordt over gewaakt dat het werken aan non-discriminatie niet verengd wordt tot 'anti-racisme'. Genk wil werken aan gelijke behandeling en non-discriminatie in de breedte.

Operationele doelstellingen

OD 2.1 Genk voert een actief én inclusief beleid inzake gemeenschappenvorming en sociale cohesie waarbinnen de aandacht voor diversiteit structureel verankerd is en een uitgangspunt vormt voor het 'beleid voeren'.

Resultaten:

- Dienst Wijkontwikkeling werkt aan het verbeteren van de sociale en fysieke leefbaarheid van Genkse wijken, en de versterking van de sociale cohesie, in nauwe samenwerking en overleg met andere stedelijke diensten en heeft daarbij speciale aandacht voor de impuls wijken.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Overzicht van de wijkleidraden (jaarlijks).
- Dienst Wijkontwikkeling stimuleert de zelfverantwoordelijkheid en participatie van burgers aan het samenleven en heeft daarbij bijzondere aandacht voor moeilijk bereikbare Genkenaren.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Inventaris wijkactiviteiten- en projecten (jaarlijks).
- Het stedelijke socio-culturele beleid is gericht op de brede diversiteit van de Genkse socio-culturele verenigingen en op socio-culturele ontmoeting over etnische-culturele grenzen heen.
 - o Socio-culturele infrastructuur worden plekken van socio-culturele ontmoeting;
 - o Het subsidiebeleid voor socio-culturele verenigingen is transparant, gedifferentieerd en toegankelijk en stimuleert verenigingen tot interculturele ontmoeting en samenwerking;
 - o Dienst Cultuur en Wijkontwikkeling stemmen maandelijks af rond de opvolging en ondersteuning van de socio-culturele infrastructuur in de wijken.*Wijze en tijdstip evaluatie: jaarlijks overzicht dossiers.*

- Sector Cultuur initieert thema's en gebruikt actuele elementen (plaatsen, gebruiken, momenten, ...) die een bijzondere betekenis hebben voor inwoners van Genk om ontmoeting, uitwisseling en het groepsgevoel tussen Genkenaren te stimuleren.
Wijze en tijdstip evaluatie:
Het aantal initiatieven dat werd ondernomen, gebonden aan plaatsen, gebruiken, momenten, die een bijzondere betekenis hebben (jaarlijkse verslaggeving).
- Erfgoedbeleving stimuleert verbondenheid tussen Genkenaren (erfgoedgemeenschappen).
Wijze en tijdstip evaluatie: jaarlijks overzicht initiatieven Erfgoed mbt diversiteit.
- De bibliotheek en het Cultuurcentrum creëren ontmoetingskansen tussen uiteenlopende doelgroepen (jongeren, volwassenen, senioren, personen van andere origine, ...).
Wijze en tijdstip evaluatie: jaarlijkse verslaggeving mbt ondernomen initiatieven.

OD 2.2 Verderbouwend op en met inachtneming van de resultaten van het strategisch stadsproject De Genks bevordert en stimuleert Dienst Diversiteit en Educatie de dialoog en ontmoetingsmogelijkheden tussen Genkenaren.

Resultaat:

- Er zijn jaarlijks open stadsgesprekken tussen vertegenwoordigers van stadsbestuur en - administratie enerzijds en Genkse burgers anderzijds, maar ook tussen Genkse burgers, over aspecten van het beleid ten aanzien van diversiteit.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Jaarlijks aantal stadsgesprekken en besproken thema's.

OD 2.3 De kwaliteit van het samenleven en het veiligheidsgevoel van alle Genkenaren wordt verhoogd door een gecoördineerde en preventieve aanpak van samenlevingsproblemen en het bestrijden van sociale overlast.

Resultaat:

- Gesignaleerde samenlevingsproblemen (bv. hangjongeren, overlast stationsomgeving) worden geregistreerd en kennen een gecoördineerde aanpak binnen verschillende beleidsdomeinen (Veiligheidshuis, Wijkontwikkeling, Jeugd, Diversiteit en Educatie, ...).
Wijze en tijdstip van evaluatie: jaarlijkse oplistings aangepakte knelpunten

OD 2.4 Het stadsbestuur van Genk heeft aandacht voor processen van segregatie en radicalisering op verschillende domeinen van het samenleven in Genk

Resultaten:

- Signalen met betrekking tot segregatie en radicalisering worden verzameld op diverse beleidsdomeinen. Waar en wanneer mogelijk wordt rekening gehouden met deze signalen bij het uitwerken van acties en initiatieven. Jaarlijks is bekeken of het gevoerde beleid bijgestuurd dient te worden en welke actiepunten opgenomen worden.
Wijze en tijdstip van evaluatie:
Jaarlijks: kwalitatief monitoringoverleg door Dienst Wijkontwikkeling, Diversiteit en Educatie, Jeugd, Veiligheidshuis, politie en andere betrokken diensten (verslag).
Overzicht actiepunten / afspraken / beleidsaanbevelingen (jaarlijks).
- Segregatie en radicalisering worden besproken en bespreekbaar gemaakt via diverse gespreks- en overlegfora.

Wijze en tijdstip van evaluatie: overzicht gespreksmomenten waarin segregatie en radicalisering aan bod kwamen (jaarlijks).

- In het kader van het ontwikkelde samenlevingsmodel voor Genk is er een dragend en divers netwerk van bondgenoten in het aanpakken van processen van segregatie. Daarnaast wordt er actief op zoek gegaan naar nieuwe bondgenoten (sleutelfiguren) in de gemeenschappen.
Wijze en tijdstip van evaluatie: overzicht netwerkvorming binnen De Genks (cfr. thematische gesprekstafels De Genks) + netwerkvorming door 2 diversiteitsmedewerkers.

OD 2.5	Genk versterkt het maatschappelijk draagvlak en maatschappelijk bewustzijn rond non-discriminatie en gelijke behandeling in de Genkse samenleving en het uitgebreide bedieningsgebied van het Genkse Meldpunt Discriminatie.

Resultaten:

- De meldingen voor Genk en de andere gemeenten uit het bedieningsgebied zijn geregistreerd en behandeld.
Wijze en tijdstip van evaluatie: jaarlijks werkingsverslag van het Meldpunt Discriminatie.
- Het Meldpunt Discriminatie neemt actief zijn signaalfunctie op inzake gelijke behandeling en non-discriminatie binnen zijn bedieningsgebied en werkt gericht preventieve acties uit op basis van vastgestelde signalen en tendensen.
*Wijze en tijdstip van evaluatie:
Jaarlijks: één preventieve actie op basis van signalen en tendensen uit het jaarverslag van het voorgaande jaar.*

SD. 3 DE STAD GENK ZET IN OP TALENTONTWIKKELING: HET ACTIVEREN EN VERSTERKEN VAN INDIVIDUELE VAARDIGHEDEN OM ZO GELIJKE KANSEN TE CREËREN

Visie

Het stadsbestuur van Genk wil in de volgende jaren krachtig inzetten op de onderwijskansen en talentontwikkeling van alle Genkenaren.

Willen we in Genk een gezamenlijke toekomst uitbouwen met maximale kansen op sociale- en economische welvaart, op welzijn voor jong en oud en op intercultureel samenleven, dan moeten we vooral maar ook dringend met zijn allen krachtig investeren in het ontdekken en stimuleren van de talenten van de huidige en volgende generaties jonge kinderen en jongeren. De ongelijkheid in onderwijsprestaties in Genk is immers groot en er zijn grote uitdagingen op het vlak van het leren in diversiteit.

Dat betekent dat er een sterker en duidelijker gemeenschappelijk antwoord moet komen voor de huidige hardnekkige onderwijsachterstanden, de problematische doorstroming naar het secundair en hoger onderwijs, de ongekwalificeerde uitstroom en de onderwijssegregatie.

Dit doen we bij voorkeur door alle inspanningen te richten op een zo krachtig mogelijke start in kleuter- en lager onderwijs en op het realiseren van krachtige opvoedings- en leeromgevingen.

Op het vlak van leerplichtonderwijs heeft het stadsbestuur van Genk echter beperkte bevoegdheden. Het organiseert zelf geen leerplichtonderwijs. Daarom wil het ook binnen het stedelijk onderwijsbeleid een duidelijke bijdrage leveren in een gemeenschappelijke Genkse aanpak van die ongelijke onderwijsuitkomsten, die aansluit bij het Vlaamse GOK-beleid.

We kiezen voor een stedelijk onderwijsbeleidskader met een gemeenschappelijke visie, een integrale aanpak en een aantal inhoudelijke prioriteiten: investeren in de voornaamste pedagogische milieus (basisonderwijs, ouders) en in een krachtige gebiedsmatige aanpak, binnen pedagogische comfortzones en brede leer- en leefomgevingen. Binnen al deze inspanningen staan taal- en talentontwikkeling centraal. Daarmee willen het stadsbestuur, het brede onderwijsveld en de welzijns- en culturele partners de volgende periode gezamenlijk aan de slag gaan. De stad wil hierbij een duidelijk regierol vervullen. Deze behelst, op basis van een mandaat van alle partners, de coördinatie van de realisatie van het geheel, de aansturing van een gebiedsaanpak en het faciliteren van een aantal initiatieven. Zelf wil het stadsbestuur flankerend en/of voorwaardenscheppend een aantal programma's en initiatieven ontplooiën, vooral in de pedagogische context en zorgen voor een integrale beleidsaanpak over andere domeinen.

Tevens opteren we voor een verdere uitbouw van een stevig aanbod aan opvoedingsondersteuning voor Genkse ouders. Het aandeel van kansarme gezinnen blijft, samen met de gezinnen met een andere thuistaal, verder stijgen. De Genkse Opvoedingswinkel is blijkens haar bereik, de resultaten van een breed tevredenheidsonderzoek en van een wetenschappelijke effectmeting de aangewezen partner om een breed gamma aan opvoedingsondersteuningsprogramma's te ontwikkelen die aansluiten bij de zorgen en behoeften van al de Genkse gezinnen.

Tenslotte willen we ook duurzaam inzetten op de taal- en talentontwikkeling van die nieuwe Genkenaren, die via huwelijksmigratie of asiel in Genk inwijken. Vanuit het diversiteitsbeleid willen we, complementair aan de inspanningen van het Vlaamse en regionale beleid, een duidelijke bijdrage leveren aan een sterke(re) start voor deze nieuwe Genkenaren. Hun situatie blijft immers precair op verschillende maatschappelijke domeinen. Als stadsbestuur willen we nieuwkomers versterken, zeker ook in hun rol als toekomstige ouder, en hen appeleren op het vlak van taal en maatschappelijke participatie. Het is in dit perspectief dat we dan ook willen inzetten op initiatieven in het kader van secundaire inburgering.

Operationele doelstellingen

OD 3.1 Het stadsbestuur van Genk realiseert een lokaal flankerend onderwijsbeleid dat vooral aandacht heeft voor de taal- en talentontwikkeling van allochtone kleuters en kinderen.

Resultaten:

- De projecten "Stedelijk Platform" en "Gebiedsaanpak taal- en talentontwikkeling" worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en geïmplementeerd tijdens de periode 2011-2014.
Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving (jaarlijks).
- Het voorschoolse ontwikkelingsstimuleringsprogramma "Instap" wordt geïmplementeerd in Genk-Noord. Instap is erkend als 'project lokale diensteneconomie' en bereikt jaarlijks min. 100 gezinnen.
Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving (jaarlijks).
- Er is een lokaal Onderwijsbeleidsplatform actief.
Wijze en tijdstip evaluatie: verslaggeving bijeenkomsten.
- Er is een stevig ouderbeleid, gericht op de versterking en responsabilisering van allochtone ouders en gemeenschappen.
*Wijze en tijdstip evaluatie:
Verslaggeving van de acties "Betrokken ouders, sterke kinderen";
Verslaggeving van de ouderacties ihkv de proeftuinen pedagogische comfortzone en de proeftuinen brede leer- en leefomgeving.*

OD 3.2 Het stadsbestuur heeft aandacht voor de onderwijs- en vrije tijdssituatie van anderstalige nieuwkomers in basis- en secundair onderwijs

Resultaten:

- De instroom van minderjarige nieuwkomers in Genk wordt opgevolgd en het stadsbestuur informeert minderjarige nieuwkomers over het socio-culturele aanbod in de stad.
Wijze en tijdstip van evaluatie: verslaggeving (jaarlijks).
- Er is een jaarlijks taalbad voor anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs.
Wijze en tijdstip van evaluatie: werkingsverslag.
- Er is een specifieke projectwerking voor OKAN-leerlingen in samenwerking met het LOP secundair onderwijs.
Wijze en tijdstip van evaluatie: verslaggeving ihkv LOP Secundair Onderwijs.
- Binnen het jeugdbeleidsplan is er bijzondere aandacht voor de participatie van minderjarige nieuwkomers.
Wijze en tijdstip van evaluatie: verslaggeving ihkv het jeugdbeleidsplan.

OD 3.3 De Genkse Opvoedingswinkel behoudt zijn brede werking en bereikt een zeer divers publiek met een aanbod op maat.

Resultaten:

- De Genkse Opvoedingswinkel is erkend als opvoedingswinkel in de centrumstad.
Wijze en tijdstip evaluatie: erkenningsbesluit Vlaamse regering.
- De Opvoedingswinkel bereikt jaarlijks 5000 Genkse gezinnen uit brede lagen van de bevolking, met minimum 50% ouders van Turkse of Marokkaanse origine in de groepsprogramma's.

Wijze en tijdstip van evaluatie: gedetailleerde registratie van het aantal gezinnen dat een beroep doet op de Opvoedingswinkel.

- De Opvoedingswinkel heeft bijzondere aandacht voor de ondersteuning van allochtone vaders via vadergroepen.

Wijze en tijdstip evaluatie: jaarverslag Opvoedingswinkel.

OD 3.4	Het versterken van de taalvaardigheid Nederlands van Genkenaren van alle leeftijden als voorwaarde voor gelijke kansen, participatie en sociale cohesie.

Resultaten:

- De taalbeleidsnota voor volwassenen wordt geactualiseerd en verder geïmplementeerd i.s.m. actoren.

Het stadsbestuur van Genk ontwikkelt:

- Effectieve sensibilisatie -acties, complementair aan de inspanningen van de reguliere taallesgevers en het Huis van het Nederlands;
- Specifieke taal-en participatietrajecten voor nieuwe Genkenaren;
- Specifieke sensibilisatie-acties naar de brede Genkse gemeenschap met het oog op hun rol in de verhoging van de taalvaardigheid en participatie van nieuwe Genkenaren.

Wijze en tijdstip evaluatie:

Overzicht jaarplanning;

Jaarlijkse verslaggeving acties (gerealiseerde processen, producten en resultaten).

- Genk vormt een sterk netwerk van partners rond het stedelijke taalbeleid. De Genkse stuurgroep taal is actief.

Wijze en tijdstip evaluatie: jaarverslag werking stuurgroep taal.

- Het stadsbestuur van Genk opteert, in het kader van de pedagogische comfortzones, voor een breed palet aan voor- en vroegschoolse programma's die er vooral op gericht zijn de startpositie van peuters en kleuters te verbeteren. De krachtlijnen van taalbeleidsnota Millimeterwerk (0-6-jarigen) worden verfijnd en verder geïmplementeerd.

Wijze en tijdstip evaluatie: overzicht acties en programma's.

OD 3.5	Genk volgt de nieuwe tendensen en structurele knelpunten inzake de diverse vormen van migratie op de voet en tracht adequaat eigen instrumenten in te zetten om te komen tot een optimale integratie in en participatie aan de samenleving van nieuwe Genkenaren en een kwaliteitsvol verblijf in de Genkse samenleving voor asielzoekers.

Resultaten:

- Het stadsbestuur, het Huis van het Nederlands en het Onthaalbureau hebben afspraken rond samenwerking op Genks niveau.

Wijze en tijdstip evaluatie:

Samenwerkingsovereenkomst Onthaalbureau – Dienst Diversiteit en Educatie;

Jaarlijks minimaal 4 overleggen OHB – Dienst Diversiteit en Educatie mbt knelpunten, beleidssignalen, afspraken (verslaggeving);

Deelname Dienst Diversiteit en Educatie aan het NT2-overleg (verslaggeving).

- Het stadsbestuur ondersteunt initiatieven om een secundair inburgeringsbeleid mogelijk te maken, zodanig dat nieuwkomers worden gestimuleerd tot het vinden van aansluiting bij het reguliere aanbod. Daarbij worden good practices (bv. Bijt in je vrije tijd, VriendenTaal) op hun effectiviteit getoetst, verfijnd en opgestart of gecontinueerd.

Wijze en tijdstip van evaluatie: inventaris initiatieven + oplistijng knelpunten.

- Huwelijksmigratie (gezinsvorming, gezinshereniging) blijft op de agenda geplaatst en is aldus voorwerp van permanente zorg en dialoog. Genk gaat, aansluitend bij kwantitatieve en kwalitatieve analyses en nieuwe regelgeving, gesprekken aan met Turkse en Marokkaanse gemeenschappen rond huwelijksmigratie.
Wijze en tijdstip evaluatie:
Jaarlijks: monitoring en analyse ism Burgerlijke Stand;
Lokale gerichte acties obv vormingspakketten PRIC (verslaggeving);
Deelname stuurgroep CAW-project Managers van Diversiteit (verslaggeving).

- De precaire situatie van maatschappelijk kwetsbare vrouwen, in het bijzonder nieuwkomersvrouwen, vormt een bijzonder aandachtsthema, zeker wat betreft de impact op hun deelname aan taalcursussen en op het opvoedingsgebeuren. In samenwerking met de taallesgevers, het Internationaal Vrouwencentrum en het netwerk rond de Opvoedingswinkel worden specifieke impulsen gegeven om deze vrouwen te empoweren.
Wijze en tijdstip evaluatie:
Werkingsverslagen Internationaal Vrouwencentrum vzw Winterslag;
Jaarverslag Opvoedingswinkel;
Overzicht acties taallesgevers.

- Het stadsbestuur heeft een samenwerking met het OCMW inzake opvang en huisvesting van asielzoekers volgens spreidingsplannen en toewijzingen. Er is een functioneel team rond asielzoekers en vluchtelingen actief waarbij knelpunten en problematieken worden opgevolgd. Daarnaast werken we met een beleidsnota "asielzoekers" op Genks niveau, en een "netwerk asielzoekers" (stadsbestuur, OCMW, LOI, vluchtelingenwerk) dat fungeert als forum voor contact, uitwisseling en actie en als doorgeeffluik van signalen.
Wijze en tijdstip evaluatie:
Jaarlijks: verslagen functioneel team;
2014: update beleidsnota asielzoekers;
Jaarlijks: verslagen vergaderingen netwerk asielzoekers.

SD 4: DE STAD GENK WERKT AAN DE HORIZONTALE ORGANISATIE EN ONDERSTEUNING VAN HET GENKSE DIVERSITEITSBELEID

Visie

Eerder in deze nota wordt gesteld dat, in de Genkse visie op inclusief beleid, de diversiteit van de bevolking in al haar dimensies een uitgangspunt dient te zijn binnen de brede stedelijke beleidsvoering. Het spreekt voor zich dat dit uitgangspunt zich moet vertalen in een horizontaal opgevat diversiteitsbeleid. Dat veronderstelt de aanwezigheid van een aantal kritische succesfactoren:

- een **sterke dienst** die het coördinerende, monitorende, beleidsvoorbereidende en uitvoerende instrument is van het diversiteitsbeleid. Om zijn taak als horizontale of ondersteunende dienst waar te maken, is het van belang dat deze dienst bestaat uit een sterk team van deskundige medewerkers, met een sterk netwerk van partners binnen en buiten de organisatie en met veel aandacht voor kwaliteitszorg;
- **monitoring** van de aandacht voor diversiteit binnen de beleidsvoering én van de processen waarop het diversiteitsbeleid wil ingrijpen (omgevingsanalyse);
- een sterk **intern draagvlak** voor het omgaan met diversiteit en het diversiteitsbeleid.

Hieraan wil het stadsbestuur de komende jaren verder werken.

Operationele doelstellingen

OD 4.1 Dienst Diversiteit en Educatie wordt verder uitgebouwd als horizontaal instrument voor de coördinatie, monitoring en uitvoering van het stedelijke diversiteitsbeleid.

Resultaten:

- Dienst Diversiteit en Educatie is samenwerkingsverbanden aangegaan met andere stedelijke diensten in functie van de doelstellingen binnen het diversiteitsbeleid, of in functie van diversiteitsgerelateerde doelstellingen binnen andere domeinen van de stedelijke beleidsplanning. Deze samenwerkingsverbanden zijn, in een geest van inclusief werken, gericht op het bieden van ondersteuning, met het oog op het verhogen van de competenties rond diversiteit en de zelfredzaamheid in deze van de collega-diensten.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

Overzicht van ondersteuning/samenwerkingsverbanden (jaarlijks).

- Er is constante aandacht voor capaciteitsopbouw binnen de Dienst en er is speciale aandacht voor deskundigheidsverwerving ihkv de verbrede focus op diversiteitsbeleid en nieuwe dimensies van diversiteit (gender, seksuele oriëntatie, integrale toegankelijkheid, gelijke behandeling). In functie van relevantie worden collega-diensten betrokken.

Wijze en tijdstip van evaluatie:

2 intervisiemomenten / werkbezoeken aan een goede praktijk rond een specifiek thema (jaarlijks);

Deelname aan vormingen, studiedagen;

Zelfevaluatiedocument / verslag (jaarlijks).

OD 4.2 Dienst Diversiteit en Educatie voldoet aan de bepalingen van het kwaliteitsdecreet.

Resultaten:

- Er is een kwaliteitshandboek en procedures

Wijze en tijdstip van evaluatie: kwaliteitshandboek is up-to-date (jaarlijks).

- Er is een kwaliteitsplanning.
Wijze en tijdstip van evaluatie: kwaliteitsplanning (jaarlijks).

OD 4.3 Monitoring van beleid en context / samenleving.

Resultaten:

- Aan het eind van de planningsperiode wordt een omgevingsanalyse opgemaakt.
Wijze en tijdstip van evaluatie: opmaak omgevingsanalyse (2014)

OD 4.4 Verbreden en verdiepen van intern draagvlak voor diversiteitsbeleid op ambtelijk en beleidsniveau.

Resultaat:

- Via de gekijkte interne communicatiekanalen en in dialoog binnen de stadsorganisatie wordt correct en helder gecommuniceerd en geïnformeerd rond diversiteit en diversiteitsbeleid.
Wijze en tijdstip van evaluatie: overzicht van de communicatie via het personeelsblad Ogen(k)blik (jaarlijks).
- Het stadsproject "De Genks" wordt aangewend als kader en krachtig instrument om te werken aan draagvlakverbreding en het komen tot goede interne afspraken rond omgaan met diversiteit.
Wijze en tijdstip van evaluatie: acties/initiatieven ihkv draagvlakverbreding, verslaggeving.

OD 4.5 Het signaleren van knelpunten en goede initiatieven aan het Provinciaal Integratiecentrum.

Resultaat:

- De knelpunten en goede initiatieven zijn gebundeld en doorgegeven aan het integratiecentrum via het tweemaandelijks LID-coördinatorenoverleg.
Wijze en tijdstip van evaluatie: overzicht knelpunten en goede initiatieven (jaarlijks).

6. Bijlage: Juryverslag Thuis in de Stadprijs

Genk: De Genks. Wij maken de stad.

Het is een mooi project op ruime schaal, het betreft heel Genk. De stad stelt zich zeer kwetsbaar op, zeer open naar de bewoners.

Het project is ontstaan vanuit de problematiek van toenemende segregatie. Het is een bottom-up verhaal. Het doel is dubbel: de opbouw van een nieuw samenlevingsmodel en het proces, de introductie van een gesprekscultuur op zich is belangrijk.

Op politiek niveau is er een groot draagvlak, ook de oppositie wordt betrokken. De regie ligt duidelijk bij de stad. De betrokkenheid van het ambtelijk niveau is minder duidelijk, aan de uitbouw van het ambtelijk draagvlak wordt gewerkt door de organisatie van gespreksafels.

Door het werken met uitdagers is er een breed netwerk ontstaan.

Het project is vernieuwend en heeft ook een voorbeeldfunctie naar andere steden.